

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Ditte Pelgrom
Titel	jopie
Jaar	1999
Uitvoering	

Copyright (C) 1999 by Ditte Pelgrom

jopie

-een oefening in weggaan-

ditte pelgrom

jopie

is een familiedrieluik
geschreven door ditte pelgrom
en
bestaat uit de volgende toneelstukken:

1.

'ik had nooit ja moeten zeggen
[1999]

2.

eerst thee dan koffie dan weer thee
[2001]

3.

altijd als ik in bed stap word ik vrolijk
[2003]

1.

het vliegveld

proloog
waar u ook bent
in de stad
op het platteland
of in de woestijn
u zult geregeld worden uitgenodigd om mee te eten
of tenminste thee te komen drinken
staat u op straat langer dan vijf minuten met een winkelier te praten
dan is de thee meestal al aangerukt
[sommige mensen drinken koffie anderen drinken thee]
koffie wordt u aan tafel
inclusief een laagje drab
uit een *kanaka*
steelpannetje
uitgeschonken
dit is de turkse variant
met 'arabische koffie' wordt bedoeld
gekruid en meestal gezoet
die
zonder drab
geserveerd wordt
in een piepklein chinaporseleinen kopje
nadat u heeft gedronken wordt het kopje opnieuw gevuld
in de koffiehuzen kunt u vaak naast
koffie thee en frisdrank
ook warme of koude **karkadée** krijgen
een rode fruitige drank
getrokken van hibiscusblaadjes
in de winter is er **sahlab** een warme zoete melkachtige drank met nootjes en
rozijnen
in de koffie huizen kunt u ook **narjile**
waterpijp
letterlijk : kokosnoot
bestellen
deze wordt dan rook-klaar voor u gemaakt
de tabak heeft de geur van appels of van aardbeien
naar keuze
ook vrouwen roken waterpijp
al doen ze dat meestal thuis en niet in het café
op het glas van de pijp is vaak het portret van togmaz pasha geschilderd
een turks heerschap die beschouwd wordt als de uitvinder van narjile
bij een biertje wordt soms **túrmus** geserveerd
gele zoute bonen van de lupine
waarvan het buitenste velletje niet wordt gegeten
na de zonnebloempitten

bizra
volksverslaving nummer twee

*vliegveld
vertrekhal
broer en zus zitten temidden van een enorme berg koffers
broer drinkt thee uit een thermosfles
[het publiek drinkt ook thee]*

BROER
ik heb ja gedacht
ik heb ja gezegd
ik had nooit ja moeten zeggen
het leek zo mooi
waarom heb ik in godsnaam ja gezegd
zo gemakkelijk ja gezegd
ja zeg ik tegen die prins in syrie
ja natuurlijk komen wij
als jopie zegt dat we komen
met z'n allen
met de hele familie
dan komen wij
...
ik heb ja gezegd tegen die tegelopdracht
een badkamer vol met teksten van lodeizen
jopie heeft me aanbevolen
jopie beveelt me altijd aan
altijd en overal
jij kunt er research doen voor je boek
net als paul bowles
leven als een god
kamelen berijden
ik had nooit ja moeten zeggen
drie weken ben ik bezig geweest met pakken
organiseren en pakken
wil hij dat ik die sokken voor hem koop
of heeft hij geen sokken nodig
altijd wil hij dat ik die sokken voor hem koop
en ik doe het
ik doe het altijd
ik heb het gedaan
ook nu weer
twee-en-vijftig paar sokken
in aanbiedingen van drie
plus één
één paar per week
hij zegt natuurlijk het hoeft niet

maar het hoeft
ik weet dat het hoeft
anders gaat hij zonder sokken door het leven
wat is een nederlander zonder sokken
sokken moet je hebben

*[er valt een kopje thee om
broer gaat op zoek naar een doekje
zoekt in al zijn tassen en koffers
zus negeert de troep
kijkt, om zich heen
zoekt tussen de mensen
als zat ze daar alleen]*

BROER
speciale schriften heb ik ook bij me
voor hem
krijg nooit te horen waarvoor
wat hij er in schrijft
tekent
maar die schriften moeten mee
dat weet ik
één keer per jaar doe ik de bestellingen
en wanneer komt hij ze ophalen
hij komt ze niet ophalen
ik moet ze brengen
als ik ze niet breng groeit het huis dicht met zijn spullen
zijn bestellingen

*[broer heeft een doekje gevonden
maakt de theetroep schoon]*

BROER
die schriften moeten mee
die heeft hij nodig
en wat mee moet
gaat mee
jopie moet mee
gaat jopie mee
...

ZUS
[gepruttel / gemmmurmmmmel]

BROER

hij zegt
vertrek niet zonder mij
wij zeggen
natuurlijk we vertrekken niet zonder jou
hij zegt
twee uur van te voren op het vliegveld
altijd twee uur van te voren
zoals dat hoort
zoals afgesproken
zoals de vliegtuigmaatschappij het wil
al jaren doen wij
wat de vliegtuigmaatschappij wil
wij zijn twee uur van te voren op het vliegveld
waar is hij
waar is jopie
nou
niet hier
hier niet

[zus wil wat gaan zeggen maar wordt in de rede gevallen]

BROER
jij zegt hij is onderweg
ik zeg hij is helemaal niet onderweg
hij is altijd onderweg
maar niet naar ons
niet om met ons in het vliegtuig te stappen
en nu eindelijk eens die syrische prins van hem te ontmoeten

*[zus haalt haar schouders op
broer neemt een slok van zijn thee
vies
er zit nog geen suiker in]*

BROER
hij komt niet
ik zeg je hij komt niet
wij denken dat hij komt
maar hij komt niet
hij komt nooit
hij komt-
wanneer hij komt
komt hij nu
komt hij nooit
hij komt nooit

ik had nooit ja moeten zeggen
je zegt ja
je denkt ja
maar dat betekent nog niet dat het ja
zal zijn
dat je ja
kunt doen
kunt gaan
ja lijkt makkelijk gezegd
maar dat is het niet
een mens zegt ja
denkt ja
maar doet uiteindelijk toch nee
hoeveel mensen zeggen ja en doen het niet
zeggen nee en doen het toch
ja is een graag gezegd woord
we worden geboren en zeggen ja
ja
ja
we leren praten en zeggen ja
ja
ja
mamma
pappa
ja
ja
leven is één groot ja zeggen
een nee tot de dood
we weten dat plus en plus plus is
we vergeten dat min en min plus is
[nee en nee is ja]
min en plus is min
plus en min is min
plus en plus is plus
min en min is plus
dus
dus
ik heb ja gedacht
dat is natuurlijk
dat is menselijk
maar niet praktisch
het is onpraktisch ja te zeggen
jopie zegt ja
maar waar is jopie
waar

hoe laat is het
hoe lang hebben we nog
[kijkt op de klok]
...
ik had het kunnen weten
ik wist het
ik heb het altijd geweten
hij komt niet

[zus pruttelt]

BROER
komt hij
denk jij dat hij komt
jij denkt ook niet dat hij komt
je zegt dat hij komt
maar je denkt het niet
je zegt ja
maar je bedoelt nee
wat denk jij

[zus pakt een kopje en schenkt zichzelf thee in]

BROER
nou
...
wie zal het zeggen
wie zal het weten
jij zegt dat je het weet
hij is je tweelingbroer
ik zeg je weet het niet
omdat het je tweelingbroer is
ik weet het
ik
ik kan het weten
omdat ik de oudste ben
omdat ik jullie ken
jullie allebei
jij zegt dat je het weet
omdat je het **wilt**
je wilt dat jopie komt
ik wil dat jopie komt
wij willen dat jopie komt
wij willen weten dat jopie komt
wij weten dat jopie komt

daarom hebben we gepakt
de vliegtuigmaatschappij geïnformeerd
geconformeerd
gegereerd
omdat wij weten dat hij komt
jopie is onze broer
wij kennen jopie
wij kennen de wereld
wij gaan op reis
jopie heeft ja gezegd
we komen
met z'n allen
en we komen met z'n allen
...
jij weet dat jopie komt
jij wilt dat jopie komt
dat wil jij
zo ben jij
jij bent iemand die wilt
een willend iemand ben jij
iemand met een eigen wil

[zus doet teveel suiker in haar thee]

BROER
je zegt van niet
maar je wilt het
je wilt het en je weet het
jopie komt
hij komt zo
je zegt ik haat jopie
maar je lieft hem
je lieft hem meer dan wat ook ter wereld
meer dan pappa
meer dan mamma
meer dan mij

*[zus schenkt thee in voor haar broer
doet direct daarna weer of ze daar alleen zit
kijkt rond]*

BROER
ik heb een eigen wil
ik heb een eigen wil
dat heb jij altijd geschreeuwd

tegen mamma
tegen pappa
tegen mij
tegen jopie
dat schreeuw jij altijd tegen jopie
ik heb een eigen wil
ik heb een eigen wil
en wij hebben je altijd gezegd
ik heb je altijd gezegd
jij hebt een eigen wil
je bent een tweeling
maar je hebt een eigen wil
jopie heeft ook een eigen wil
jij hebt ook een eigen wil
en ik
ik heb ook een eigen wil
iedereen heeft een eigen wil
ik jij jopie
iedereen

BROER
het wordt later en later
waar zijn de vliegtickets

[zoekt in de tas / kan ze niet vinden]

BROER
hij komt niet
wij gaan op reis
maar wij gaan niet op reis zonder hem
jij zegt hij komt
ik zeg hij komt niet
hij komt nooit
hij zegt dat hij komt
en hij komt niet
onze tickets

[kijkt in andere tas / ook niet]

BROER
hij zegt we gaan met zijn allen
allen
één twee drie is allen
wat er nog van over is
...

zijn we nu met drie
nee
we zijn met twee

[tempo verhoogt zich/ andere tassen worden onderzocht]

ZUS
mmmmmm

BROER
waar

ZUS
het begint met een m
marskramer
mazzeljatov
moskouja
m
mmmm

...
de eerste is het moeilijkste
als ik eenmaal de eerste weet
maar het kan niet
lijkt op 'maar het kan niet'
makanie
makana

[spielt op een briefje]

ZUS
bijna
maskanah

BROER
ik weet zeker dat-
[gaat z'n zakken na]

ZUS
maskanah bij buhayrat al asad
halab
gaziantepbarak / jarabulus
dat is de grens

BROER
[probeert z'n paniek te verbergen]

de tickets
ik kan ze niet vinden
weet jij
ik heb ze op tafel gelegd
en toen
groen
groene tickets
ik heb nog gezegd
ik zei nog tegen je-
luister je wel
let je wel op
nee
jij let nooit op
jij maakt je niet druk om de tickets
jopie maakt zich niet druk om de tickets
ik maak me druk om de tickets
onze vliegtickets van de vliegtuigmaatschappij

*[zus haalt de tickets tevoorschijn
broer grist ze uit haar handen]*

BROER
één
twee
drie
klopt
drie tickets
één voor jopie
één voor jou
één voor mij

ZUS
dan
maltaya
ssssss
sivas
kayseri
kirikkale
ankara
sofija
nis
beograd
budapest-

BROER

we gaan niet met de trein
we zijn niet zeven dagen onderweg
we vliegen
de moderne mens vliegt
jopie vliegt
of hij nou wil of niet
hij vliegt
...
of liever hij gaat vliegen
voor het eerst

ZUS
jopie haat vliegen
daarom is hij zo laat

BROER
de moderne mens laat zich niet meer in met treinen
de moderne mens doet wat hij wil
wanneer hij wil
en dat zo snel mogelijk
efficiency
is economy
het zonnige syrie
zonnig syrie
warm syrie
heet syrie
bloedheet syrie
bezoek ons zonnig syrie
[slagzin die er op rijmt]
ik geef toe
dat geeft te denken

ZUS
het is niet het vliegen
maar het vliegveld
jopie is niet graag op het vliegveld
het ge-ren het gedraaf
het geluid
alles hier maakt hem draaiërig
hij komt er zo aangerend
scheurende bocht
nog net op tijd voor het inchecken
geen wachtrijen meer
geen geklets en getrut
inchecken

en direct het vliegveld verlaten
direct het vliegtuig in
plaats nemen
motoren aan
de lucht in
het vliegveld ver achter ons laten
jopie houdt van de trein
de fiets
het lopen

BROER
jopie is traag
heel traag

ZUS
'armen hadden tot vleugels kunnen uitgroeien
maar de mens heeft zich daartegen verzet'

*[zus wil nieuwe thee inschenken
thermos is leeg
broer ziet dat
haalt een andere volle thermos uit een tas]*

BROER
we wachten al vijf kwartier
we hebben nog drie kwartier
deze laatste drie kwartier zal hij ook nog te laat zijn
dan is het te laat
voor ons allemaal
dan vliegt het vliegtuig de lucht in zonder ons
zonder jopie
en zonder ons
hij weet het vliegtuig vertrekt op tijd
wacht niet
er is niet nog een vliegtuig
voor deze tickets is er niet nog een vliegtuig
dit is het enige vliegtuig voor deze tickets
deze tickets kunnen niet wachten
wij wachten maar de tickets niet
de tickets gaan over drie kwartier
als wij niet meegaan
als jopie niet komt
niet op tijd
dan vliegt het vliegtuig
dan vliegen de tickets

de tickets kunnen verscheurd
verbrand
vernietigd
als het vliegtuig vliegt zonder ons hebben de tickets geen waarde meer
als hij niet komt zitten wij hier met levensloze tickets
onnuttige
onbruikbare
onmogelijke
ondeugdelijke
ongewillige
onhandelbare tickets

ZUS
ontkurken
ontmaagden
ontsmetten
ontsnappen
ontwrichten
ontkrachten
onthullen
onthouden
onthechten

BROER
dan slepen we alle koffers weer naar huis
weer terug
deksels open
kisten open
hij moet komen
hij zal toch wel komen

ZUS
onmacht
onbeheerst
onaangenaam

BROER
hij komt toch wel

ZUS
rustig

BROER
jopie moet komen
ik zeg je het moet gewoon

er wacht een prins op ons
een syrische prins
als jopie niet komt
missen we het vliegtuig
missen we alles
de prins
syrie
de tegels
jouw boek
de zon
alles

ZUS
geen annuleringsverzekering

BROER
geen annuleringsverzekering

ZUS
altijd heb jij-

BROER
jopie zegt
nu of nooit
geen voorbehoud
geen reserves
òf we zien de prins
zien jopie
òf we zien hem niet

ZUS
heeft jopie dat gezegd

BROER
dat heeft jopie altijd gezegd
dat zegt jopie altijd

ZUS
jij luistert nooit naar jopie

BROER
ik luister naar jopie wanneer ik dat wil

ZUS
nooit luister jij naar jopie

als het over dit soort dingen gaat nooit
nooit nooit nooit

BROER
dit soort dingen

ZUS
de koffers bijvoorbeeld

BROER
de koffers

ZUS
de koffers ja
jopie zegt
neem nooit teveel mee
en wat doe jij
jij neemt teveel mee
altijd teveel

BROER
genoeg
ik neem genoeg mee
altijd genoeg meenemen
voor je weet maar nooit
jij neemt niets mee
niets
een onderbroek en een tandenborstel
dat is niets
dat is geen reisbagage
geen reisbagage voor een reis van drie maanden
zeker niet
jij weet dat we drie maanden gaan
drie maanden naar de zon
het zonnige syrie
en wat neem je mee
niets

ZUS
wir reisen -

BROER
ohne gepack
jaja
jij bereidt je niet voor

jij denkt niet vooruit
een mens moet vooruit denken
wie niet vooruit denkt
komt niet vooruit
een onderbroek en een tandenborstel
dat is niet genoeg
jopie-

ZUS
jopie

[...]

BROER
jopie heeft altijd precies genoeg bij zich

ZUS
precies genoeg
niet teveel
niet te weinig

BROER
nooit te veel
nooit te weinig
precies genoeg
precies het juiste

[...]

BROER
niet alleen een onderbroek
en een tandenborstel

ZUS
jopie had misschien iets meer-

BROER
zeker
zeker meer

ZUS
waar was dat ook al weer
vijf zaklantaarns had je bij je
het licht viel uit in de trein
jij was bang dat we beroofd werden

met een zaklantaarn voelde je je veilig
vijf zaklantaarns zonder licht
want zonder batterijen
vijf zaklantaarns op onvindbare plekken
jopie had één zaklantaarn bij zich
en die deed het
een greep in zijn samsonite en hij had hem
barcelona
dat was het
de trein naar spanje
...
ik heb honger

BROER
en thuis wou je niets

ZUS
thuis niet
nu wel

BROER
thuis zei je
ik wil nuchter blijven
ik eet niets
ik drink niets
ik rook niets
ik lees niets
tot we in de lucht zijn
als we in de lucht zijn-

ZUS
we zijn niet meer thuis
nu heb ik honger
jij hebt drie tassen met broodjes klaar gemaakt

BROER
voor onderweg

ZUS
we zijn onderweg
ik heb honger
ik wil een broodje
nu

BROER

ik heb broodjes
bolletjes
puntjes
boterhammen
krentenbollen
roggebrood
crackers
bruin
wit
mais
hartig
zoet
met boter
zonder boter
kaas
oud
jong
smeer
geit
met groen
zonder groen
met mayonaise
met mosterd
vlees heb ik ook
eieren
kip
gehaktballen
fruit
vis

ZUS
een biskwietje

...

BROER
je weet dat ik niet tegen biskwietjes kan

ZUS
je weet dat jopie gek is op biskwietjes

BROER
...
ik heb geen biskwietjes

ZUS
doe dan maar een broodje kaas

BROER
bruin
wit
mais
hartig
zoet
met boter
zonder boter
kaas
oud jong
smeer
geit
met groen
zonder groen
met mayonaise
met mosterd

ZUS
gewoon een broodje kaas
jopie droomt weleens dat hij achterna gezeten wordt door één
nee vaker door een hele groep mensen
ze willen iets van hem
hij zwaait dan met zijn armen
en zwaait en zwaait
ondertussen rent hij natuurlijk ook
rent door kleine straatjes
de straatjes gaan altijd omhoog
hij rent en rent en rent
om te vluchten en vaart te maken
zijn armen worden ietsje langer
van het zwaaien
zegt hij
in het begin gaat het zwaar
maar op een gegeven moment wordt het lichter
en net op tijd
vlak voordat ze hem te pakken hebben
hij voelt hun handen al in zijn rug
stijgt hij op
net hoog genoeg
onder hem die enorme troep mensen
een bende mensen

...

BROER
hij is er nog steeds niet

ZUS
hij is niet laat
wij zijn vroeg
wat hebben wij te maken met de regels van de vliegtuigmaatschappij
de regels van het autobedrijf
de regels van de verzekeringsmaatschappij
de regels van de verkeerspolitie
van de arbeidsinspectie
van het supermarktweten
van de bibliotheek
de hygiëne
de veiligheid
de gezondheid
de school
het werk
de vaders
de moeders
als wij willen wachten op jopie
dan wachten wij op jopie
het is onze tijd
onze reis
wat doen we als hij niet komt

BROER
hij komt
hier
[geeft een broodje]
ik had nooit ja moeten zeggen
maar ik heb ja gezegd
ja ja ja
omdat ik wist
weet dat jopie komt
is het lekker
ik heb ook oude kaas
of geitekaas

ZUS
wat doen we als jopie niet komt

[zus krijgt nog een broodje op verzoek]

BROER

jopie geeft natuurlijk over
als we in het vliegtuig zijn
na die vreselijke maaltijd
die jopie natuurlijk op wil eten
dan geeft jopie over
jopie geeft altijd over na vreselijke maaltijden
in een vliegtuig krijg je alleen maar vreselijke maaltijden
hij geeft over
naast het zakje
wij zitten de hele tijd in die zure lucht
ik weiger om in die zure lucht te gaan zitten
als we straks gaan inchecken
en we hebben nog keus
als jopie hier op tijd was geweest
hadden we nog alle keus van de wereld gehad
als we straks gaan inchecken
vraag ik een plaats achter in het vliegtuig
en zet ik jopie ergens voorin
de lucht trekt naar voren
in een vliegtuig trekt de lucht naar voren

ZUS

met de trein -

BROER

we vliegen
een modern mens-

ZUS

omdat jij er niet van houdt tegenover iemand te zitten die salami eten

BROER

om dagen
dagen tegenover iemand te zitten die salami eet
dagen...
en nachten

ZUS

we gaan naar syrie
en jij houdt niet van de lucht van knoflook
ik heb niks tegen de trein
jopie heeft niks tegen de trein
jij-

BROER

we vliegen
jopie heeft altijd willen vliegen
als kind wou hij piloot

ZUS

en brandweerman
verpleegster
tuinman
superman
lucky luke
hoofd van een school
*' als juf thee drinkt
drink ik water
ik word meester later '*
onderzoeker
danser
uitvinder
akrobaat
indiaan
crimineel

BROER

als hij niet komt
niet op tijd
gaan we naar huis
terug naar huis
naar het huis
naar ons huis
naar ons ouderlijk huis
het huis van onze geboorte

ZUS

jouw
jouw geboorte
wij zijn in de ambulance

BROER

op weg naar huis

ZUS

op weg van hospitaal naar huis
we hadden het daar wel gezien
plotseling hadden we het daar wel gezien

we zaten in die auto en we hadden het gezien
genoeg
eruit
eruit
eruit
we voelden
we zijn onderweg
we gaan onderweg
we gaan
nu
even dringen
jopie lag klaar
maar
ik was sneller
vandaar
op het allerlaatst
ik was er al uit
wilde jopie niet meer
we zouden samen
maar hij-
hij kwam natuurlijk toch
hij moest wel
het water was weg
ik was weg
de navelstreng stopte ermee
min of meer gedwongen
mij te volgen
er uit te komen
zoals afgesproken
zoals bedoeld
zoals gevoeld
met mij de wereld in
hij heeft altijd gezegd dat hij niet wilde
op het laatst even niet wilde
even

BROER

hij wilde niet gedwongen worden
niet geduwd
toen hij er was
toen hij er eenmaal was
zag met wie
waar
toen wilde hij
ik ken niemand die zo wilde

wil
zo-
jij lag nors in je wieg
eindeloos slaan tegen de spijlen

ZUS
muziek

BROER

jopie keek en keek en keek
liep ik naar links
liep ik naar rechts
liep ik een rondje
achteruit
jopie volgde alles
jopie volgde mij
jopie volgde
lachte
en genoot
ik heb de taal cursus meegenomen
bandjes
arabisch
geen tijd hier
daar zal ik gemotiveerder zijn
meer tijd hebben
zonder onrust
ongestoord

ZUS

ongehoord
onbepert
onbezorgd
onbevangen
onafhankelijk
onafscheidelijk
onbehaaglijk
onbegrepen
onbeschaamd
onberekenbaar
onbepaald
onbemind
onbenullig
onbeholpen
onbehoorlijk

BROER
boeken
je hebt geen boeken bij je

ZUS
onpasselijk
onraad
onecht
onredelijk
onrust
onschadelijk
onschuld
ontaard
ontbijt
onvindbaar
ontembaar
onterecht
ontroeren
onteren
ontfutselen
ontglippen

BROER
boeken moet je hebben
een mens heeft boeken nodig
zonder boeken
is zonder bloed
bloedeloos
levenloos
van elke letter één boek heb ik bij me

a
achterberg

b
beckett

c
canetti

d

...
duras dostojevski ddddddddddddddd

nee

ja

nee

[zoekt in zijn tassen en koffers]

ja

d....

e

f
freud
enzovoort
boekenloos
is levenloos

*[er valt een boek -reisgids- uit zijn tas
broer ziet het niet]*

ZUS
onthand
onthecht
onthouden
onthullen

BROER
een schrijver die geen boeken meeneemt
hoe wil jij ooit
jopie heeft je gezegd
boeken
daar komt het op aan
toen wou je ook al niet

ZUS
onvergankelijk
onvergetelijk
onvergeeflijk
onverstaanbaar
onverteerbaar
onverzoenlijk
onfatsoenlijk
onvoorwaardelijk

BROER
die vreselijke ruzie
hoe jij tekeer ging
hoe hij tekeer ging
jullie gingen tekeer als
als
dat vergeet ik niet gauw
zo'n ruzie tussen broer en zus vergeet je niet gauw
een ruzie over boeken

ZUS
een verschil van mening was het

BROER
in marokko
toen hij weg liep
je verliet
jullie spraken vijf dagen niet met elkaar
vijf dagen
jij was kwaad dat hij ervandoor was gegaan
je verlaten had
ik wist waar hij zat

ZUS
een inhoudelijk conflict
over werk

BROER
en daarom verliet hij jou
zo gemakkelijk verliet hij jou
zei niet waarheen
verdween
vijf hele dagen
ik mocht niets-

ZUS
nee jij mocht niets

BROER
wanhoop
wantoestand
wanorde
wangedrag
wan-

ZUS
dat was iets tussen jopie en mij
dat hadden we wel vaker

BROER
je was wanhopig

ZUS
jopie ook

BROER
wanhopig
zo wanhopig dat je niet meer kon spreken
niet meer kon drinken
eten
zelfs geen sigaret
vijf dagen lang

ZUS
onzichtbaar
in mijn hoofd
boeken van belang zitten in mijn hoofd
ik draag onzichtbare bagage met me mee
kilo's onzichtbare bagage
nou moet hij echt komen

BROER
mensen worden verlaten en baden in hun ellende
de verlatene baadt wanhopig in zijn ellende
de mens is gemaakt voor ellende
voor wanhoop
wanhoop doet leven
de wanhopige vergeet veel
de wanhopige moet veel vergeten
vergeven en vergeten
vergeten en vergeven
er moet de wanhopige veel vergeven worden
maar de wanhopige wordt niet veel vergeven
de wanhopige breekt veel potten
de wanhopige denkt niemand ziet dat ik dood ben
niemand ziet dat
want de wanhopige is niet dood
de wanhopige voelt zich dood
hij is het niet
verlaten vergeten verloren zeg ik altijd

ZUS
verlaat verliet verloren
verlaat verliet verlaten
verlaat verliet verlost
verlaat verliet verlopen
verliefd verloofd getrouwd
vertrouwd verstand verstond
verstond verstaat verlaat
[zus pakt de verloren reisgids van de grond]

hij is verlaat

[...]

BROER

hoelang hebben we nog
we hebben niet lang meer
hij weet dat
hij weet dat ik me hier
dat jij-
als hij nu niet komt
gaat het niet door
gaan wij niet door
blijft de syrische prins in rook gehuld

ZUS

maak je niet zo druk
hij heeft nog twintig minuten
[kijkt op klokje van broer]
nog ruim een kwartier
[leest voor uit de reisgids]
syrie
oppervlakte
185.000 km/2
aantal inwoners
15 miljoen
officiële naam
syrische arabische republiek
al jumhuriyya as-suriya al-arabiyya
hoofdstad
damascus
4 miljoen inwoners
jopie
[zus springt op]
kijk
kijk maar

BROER

wat
waar

ZUS

kijk daar

BROER

waar

[broer springt op]

wie

jopie

ZUS

daar
daar

BROER

waar

ZUS

daar
jopie
[roept]
jopie

BROER

waar

ZUS

daar
daar

BROER

nee

ZUS

wel waar

BROER

dat kan niet

ZUS

achter die vrouw met dat haar

BROER

welk haar

ZUS

dat rode

dat

dat

met die krullen

BROER
ren ren
ren dan
ga hem achterna

ZUS
ja rennen
jopie

BROER
wie bedoel je dan
waar
ik zie hem niet
gauw snel doe iets

ZUS
ja
ja

...

ZUS
onee

BROER
wat

ZUS
nee

BROER
nee

ZUS
nee

BROER
wat nee

ZUS
niet

BROER
niet

ZUS
het is hem niet

BROER
wat
en je zei

ZUS
ik dacht

[...]

[zus gaat zitten]

[...]

BROER
even dacht ik hij komt
hij komt
daar is hij

ZUS
sorry
het leek hem
zelfde loop
zelfde koffer

BROER
[broer gaat zitten]
misschien komt hij
misschien toch
misschien vandaag wèl
negentien uur negen op negen één
negen januari
negentienhonderd negen en negentig
daar houdt hij toch van
toen ik de vertrekdatum zag
één negen nul negen en nul negen nul één
en dan in het jaar één negen negen negen
dan komt ie vast
dan wel
zal je zien dat hij om negen uur negentien komt
of acht uur achttien
dat is te laat

dan is het vliegtuig al gevlogen
de tickets verlopen
de reis voorbij
negentien uur negen op negen één
negentienhonderd negen en negentig
misschien komt hij toch
wie weet
wie weet
nog
[kijkt op de klok]
veertien minuten
hij heeft nog veertien minuten

*[een hele lange pauze
zus schenkt nog thee in
vraagt om nog een broodje
broer neemt nu ook een broodje
bladert in de reisgids]*

ZUS
niet als er een vertraging is
als er een vertraging is heeft jopie meer tijd

BROER
waarom zou het vliegtuig vertraging hebben
het is prachtig weer
helder
geen storm
geen regen
geen ijzel
geen sneeuw
geen vertraging

ZUS
problemen met de motor

BROER
op problemen met de motor kunnen wij hopen

ZUS
niet als we al in de lucht zijn
geen problemen met de motor als we al in de lucht zijn
niet dan
alleen nu
voor het opstijgen

alleen voor de vertraging

BROER
alleen voor de vertraging
zolang jopie er niet is zijn wij niet in de lucht
zolang kunnen wij hopen op problemen met de motor

ZUS
of een bommelding

BROER
een bommelding

ZUS
een bommelding
syrie
een vliegtuig
een bommelding
dat geloven ze zo

BROER
een bommelding

ZUS
melden dat er een bom ligt in het vliegtuig
telefonisch bijvoorbeeld
anoniem

BROER
ja ja
waar wij niet toe bereid zijn
wij zijn bereid ons te gedragen als terroristen
als terroristen om jopie's vertraging ongedaan te maken
om zo nog mee te kunnen met het vliegtuig
met jopie
als verkapte terroristen
dat zijn we dan
terroristen die er niet voor uit durven komen dat ze de boel willen terroriseren
manipuleren
het vliegtuig tegenhouden totdat hun trage broer is gearriveerd
is aangekomen
is binnengewandeld
het is een idee
een goed idee
als we terroristen waren

maar dat zijn we niet
dat worden we niet
want dat willen we niet
...

ZUS

[leest voor]

de arabische naam
van syrie
sûriya
is ontleend
aan de perzische
benaming
voor
noord mesopotamië
asura
of sura
afgeleid van de stad
assur
syrie grenst aan turkije
irak
jordanië
bezet gebied van israël [de golan]
libanon
en de middellandse zee
waar het dichtstbijzijnde stukje vasteland cyprus is
stukje vasteland

BROER

je had ook moeten rennen
jij riep alleen maar
ik zei nog ren ren
maar jij deed niets
je stond daar maar

ZUS

maar

BROER

zo komt hij natuurlijk nooit

ZUS

wat

BROER

jopie

hij kan ons niet vinden
hij is er
maar hij staat ergens anders te wachten
hij is gewoon hier
gewoon op tijd
maar op een andere plaats
wat stom
wat stom
dat ik daar niet eerder
dat is het
als hij zegt dat hij komt
komt hij
zo is jopie
dat weet ik ook wel
dat weten wij ook wel
waar
maar waar staat hij
als we maar wisten waar
dan kunnen we
dan halen we
en dan kunnen we misschien nog niet-roken zitten
dan kan hij mooi helpen met sjouwen
met z'n drieën til je toch meer dan met z'n tweeën
hij heeft natuurlijk honger
als z'n geld al gewisseld
nergens een uitspanning te vinden
terwijl hij weet dat ik broodjes heb
heerlijke broodjes
en van alles
hij denkt natuurlijk dat wij niet
terwijl wij dachten dat hij niet
denkt natuurlijk dat wij hem laten zitten
maar dat zouden we nooit doen
wij laten jopie niet zitten
en jopie laat ons niet zitten
maar waar
waar is hij
afspraak was op de ontmoetingsplek
the meeting point
dat weet hij
er is natuurlijk nóg een ontmoetingsplek
misschien wel meer
misschien wel veel meer
stom vliegveld

stomme organisatie
hij is natuurlijk niet de enige die zich vergist
er staan daar op zijn ontmoetingsplek natuurlijk honderden mensen te wachten
te denken
dat ze daar nou niet aan denken
wie plaatst er nou meerdere ontmoetingsplekken
laat alles in het honderd lopen
zo'n onbenullige architect
zo'n onbenullig mannetje dat natuurlijk niet nadenkt
die het niks kan schelen dat er mensen voor niets
uren en uren
mensen tot wanhoop drijven
in paniek brengen
zo iemand is natuurlijk zelf ooit verlaten
en is er nu op uit dat gevoel grootschalig over te brengen
de onbeschoftheid
dat we daar niet eerder
kom we moeten iets doen
doe iets
we moeten te weten komen waar die andere ontmoetingsplek
waar
we moeten het vragen
zijn er geen bordjes
is het niet ergens aangegeven
natuurlijk is het nergens aangegeven
we moeten iets doen
als we op tijd inchecken hebben we nog een plek bij het raam
kom
doen
we moeten iets doen
we hebben lang genoeg gewacht
genoeg tijd verspilt
genoeg
wat zit je daar nou

[...]

ZUS
er is maar één ontmoetingsplaats

BROER
je weet maar nooit

ZUS
dat weet je wel

BROER
dat weet ik wel
weet ik dat wel
ja dat weet ik wel
dat wist ik
dat had ik kunnen weten
dat weet ik allang
jij weet het
ik weet het
jopie weet het
...
het zou toch kunnen
het had toch gekund

ZUS
ja

BROER
we hadden ook nooit moeten kiezen voor zo'n klein vliegveld

ZUS
nee

BROER
zo'n klein lullig vliegveld

ZUS
ja

BROER
van zo'n onbenullige

ZUS
lullige

BROER
vliegtuigmaatschappij

ZUS
onbenullig en klein

BROER
onbetekenend en miezerig
...

wij gaan op reis
wij hebben tickets van de meest onbeduidende
ongelooflijk miezige vliegtuigmaatschappij
op een vliegveld met maar één
één ontmoetingsplaats
een vliegveld met één ontmoetingplaats is geen vliegveld
dat is een vliegerterrein
een
een

ZUS
mieziger klein

...
[leest]
in syrie zijn tampons moeilijk verkrijgbaar
[bladert]
naast
christelijke jaartelling
komt u soms
moslim jaartelling tegen
omdat
afhankelijk is van
maancyclus
en niet van
zonnecyclus
lopen
twee jaartellingen niet synchroon
moslimse kalender heeft twaalf maanden
van afwisselend 30 en 29 dagen
moslimse jaartelling begint op 16 juli 622
wanneer
profeet mohammed vanuit mekka naar medina reist
dat is het jaar nul van
hizra
emigratie
volgens
jaartelling leven wij nu in het begin van
vijftiende eeuw
1998 anno domini =
± 1419 anno higarae

BROER
als we er eenmaal zijn
als we er maar eenmaal zijn
dan komt alles goed

dan eerst een week niets
misschien wel twee weken
een beetje zwemmen
touren
de taal leren
de omgeving verkennen
boeken lezen

ZUS
als we er zijn
als we er eenmaal zijn
gaan jopie en ik
niet
zoals jij dat misschien wel zou willen
meteen mee
de eerste week al
kijken welke bouwmaterialen er zijn
de autoriteiten bezoeken
de definitieve keuze maken voor lodeizen
metselaars ronselen
en dragers
of uren en uren in de hitte in een auto of bus
naar damascus
de graven van nur ad-din aladin en baybar bezichtigen
en het nationaal museum
ook al sla je het leger museum over
naar de oude stad
naar de suq al-hamidiye
moskeeën bezoeken
het azempaleis
de middellandse zee zien
kamelen berijden

[broer steekt een sigaret op]

ZUS
of mee op zo'n tour
het midden-oosten in een vogelvlucht
of
het oude perzië en de midden-oosten problematiek per bus
al zo vaak hebben wij daar ja op gezegd
zijn we meegegaan
terwijl we liever-
heb je al gereserveerd voor zo'n tour
wij gaan niet mee

wij gaan mee op reis ja
wij gaan mee naar de prins
maar wij gaan niet mee op zo'n tour

BROER
jopie en jij gaan niet mee
jopie en jij
wij wij wij

[broer gooit z'n sigaret weg]

ZUS
goeie broodjes
[pakt nog een broodje]
jopie pleegt een moord voor een goed broodje
daarom heb je goeie broodjes meegenomen

BROER
daarom heb ik goede broodjes meegenomen
hoe zou dat zijn
een vakantie zonder

ZUS
zonder

BROER
ja
zonder

ZUS
zonder wat
zonder broodjes

BROER
zonder

ZUS
wat nou zonder

BROER
nou-

ZUS
jopie

BROER
ja

ZUS
zonder jopie

BROER
zonder jopie

ZUS
een vakantie zonder jopie
hoezo
er is geen vakantie zonder jopie

BROER
nee
er is nooit een vakantie zonder jopie
al jaren zijn wij niet op vakantie geweest
omdat-
een mens moet op vakantie
een mens moet af en toe op vakantie
alles vanuit een ander punt bekijken
even naar het onbekende
even niet zien wat hij altijd ziet
dat maakt het zicht scherper
een mens die niet af en toe reist
is een onontwikkeld mens
wij dreigen onontwikkeld te raken
on-
ont-
wikkelt

ZUS
hij komt

BROER
een mens doet wat hij wil
de mens doet wat hij wil
hij maakt afspraken
maar komt hij die afspraken na
nee
hij zegt iets toe
komt hij dat na
nee
hij heeft wensen

vult hij die in
nee
hij heeft honger
maar gaat hij wat eten
nee
hij bedenkt dingen
maar brengt ze niet ten uitvoer
neen
neen
neen
ik had nee moeten zeggen
nee moeten denken
naar nee moeten handelen
een mens moet vaker naar zijn nee handelen
nee
nee
nee
ik wacht niet meer
ik geef de brui aan het wachten
het wachten bestaat voor mij niet meer
ik heb genoeg bij me
tickets
geld
alles
mijn nee
is begonnen met het nee op de reisverzekering
de annuleringsverzekering
nee zei ik
laat maar
al die jaren heb ik ja gezegd
mijn ja is op
het is genoeg
ik heb genoeg ja gezegd
eens moet er een einde komen aan ja
dat einde is nu gekomen
of je het er nou mee eens bent of niet
ik zeg nee
nee
nee
nee
genoeg
genoeg
genoeg

ZUS

een melding van een bom zou de boel minstens een uur vertragen

BROER
ach

ZUS
niks ach
we zouden met z'n drieën op reis
dus gaan we met z'n drieën op reis
we moeten jopie alleen even wat ruimte geven

BROER
jopie heeft ruimte genoeg

ZUS
als jij gaat
gaat zonder ons
wordt de familie wel heel klein
is één persoon nog familie
je kunt dan niet meer zeggen dat je familie hebt
dat je familie bent
ja
maar van wie
wat is familie als je niemand meer aan kunt wijzen
als er geen andere aanwezige meer is
eerst ben je familie
dan ben je wees
iemand die familie had
maar het nu niet meer heeft
geamputeerd
zonder familie ben je nog maar de helft van wie je was
wat je rest is een fantoom-familie
jeukt wel maar kan niet verholpen worden
er is niets te krabben
wrijven

BROER
waar het om gaat
is-
waar
het
werkelijk
om-

ZUS

als jij gaat
ga je zonder jopie
dus ga je zonder mij
dat is waar het om gaat

[zus haalt een pakje sigaretten tevoorschijn
steekt een sigaret op
zus leest
broer gaat er doorheen met zijn eigen tekst
als zus klaar is met haar lezen valt ze stil / hoeft niet gerekt te worden of
gedoseerd]

BROER	ZUS
een echte maaltijd begint	vanaf
met een serie mezze of muqabalât	moment
kleine voorgerechtjes	nur ad- din
geserveerd met brood en túrshi	damascus
ingelegde groente	overgenomen
de bekendste is húmus	in stad
kikkererwt pasta	nieuwe gebouwen
met knoflook citroen olie en tahína	nur ad- din
sesampasta	verschillende madrása's
niet smeren	scholen
maar het brood erin dippen	een ziekenhuis
op húmus bayrúti wordt extra zá'tar	en
thijm gestrooid	een badhuis om
tot de voorgerechten hoort verder	alles financieren
babaghanúj	moskee
geprakte aubergine	religieuze stichting
met stukjes paprika knoflook en olie	waaf
ook mutábbal is van aubergine gepureerd	door privépersoon
met tachina en knoflook	na dood
in syrie maakt men ook mutábbal van courgette	zelfde gebouw
kúbbe [syr. kíbbe]	bijgezet
zijn ovale gefrituurde balletjes	
met een krokante korst van geplette tarwe [bulgur]	
gevuld met schapengehakt en pijnboompitten	
kibbe nayye is rauw tartaar	
heel iets anders dus	
een lekkere syrische salade is tábule	
van bulgur tomaten komkommer	
mint uitjes en peterselie	
[ik maak het altijd aan met citroen en olijfolie]	
na de mezze komt de soep	

bijvoorbeeld **shórbít ads**
linzensoep
de vegetariërs komen meestal niet verder dan hier
want de meeste hoofdgerechten zijn met vlees bereid
het is overigens heel gewoon
om uitsluitend voorgerechten salades en soep te bestellen

[..]

ZUS
ze moeten elke bommelding serieus nemen
minstens een uur vertraging

BROER
het plegen van gewelddaden
individuele of collectieve aanslagen
gijzelingen
verwoestingen
ter demoralisering
van de bevolking
om een politiek doel te bereiken
dat is volstrekt ontoelaatbaar
volstrekt onmogelijk
tegen elke terroristische daad zeg ik nee
nee
nee

ZUS
maar we dóen niet
niets echts
we bellen alleen maar
waarschuwen
we bellen
omdat we zeker weten
dat er altijd wel iemand is
die een vliegtuig wil saboteren
iets wil saboteren
boycotten
elke minuut
denkt er iemand op deze wereld na
over het saboteren van een vliegtuig of een openbaar gebouw
het zou een extra garantie zijn
want met deze vliegtuigmaatschappij
dit vliegtuigmaatschappijtje
zijn we toch nergens als het om veiligheid gaat

deze maatschappij biedt geen veiligheid
deze maatschappij wil vliegen
deze maatschappij
dit maatschappijtje
heeft aan veiligheid geen boodschap
dit maatschappijtje heeft aan niets een boodschap
denkt aan tickets verkopen
we mogen blij zijn als we sowieso de lucht in komen
richting syrie
voor we de tickets kochten hadden we toch nog nooit gehoord
van deze
dit onderneminkje
dit groepje kaartverkopers
wat doen zij aan security
wat is hun veiligheidssysteem
er worden wat routinevragen gesteld
twee of drie donkere mannen
of wat te langharige personen worden kort doorgelicht
dat is alles
zo'n bommelding zal ze verplichten de boel grondiger aan te pakken
het is onze taak
onze taak en onze zaak
om ze te verplichten veiliger te zijn
als wij het niet doen
doet niemand het
een bommelding verplicht ze
alle koffers stuk voor stuk te doorzoeken
alle mensen nog eens onder de loep te nemen
feitelijk is iedereen er mee gebaat met een bommelding
daar doen we het voor

BROER

bommelding bommelding
je hebt niet eens een bom

...

als jij een bom had
zou je het vliegtuig met mij er in opblazen
met mij er in
als ik daar niet op tijd aankom
door een uur vertraging bijvoorbeeld
dan mis ik mijn overstap
in damascus heb ik nog geen half uur om over te stappen
voor het laatste stuk naar aleppo
dan mis ik mijn overstap
dan mis ik

grote kans dat ik een nieuw ticket
en
wacht de syrische prins dan nog wel
is het dan niet veel te laat voor een bus of trein
een bommelding vertraagt de boel onnodig
onnodig
ik zou genoodzaakt zijn in damascus te overnachten

...

bij vertraging moet ik in damascus overnachten
ook goed
dan overnacht ik in damascus
damascus is een mooie stad
heeft een nationaal museum
al fayha
de zoetgeurende
een stad heeft niet voor niets zo'n bijnaam
damascus is niet zomaar een stad
een mens mag niet zomaar voorbij gaan aan damascus
het is een hoofdstad
de grootste stad van syrie
heeft alles gezien wat ooit op aarde is voorgevallen
zegt twain
de oudst permanent bewoonde nederzetting van de wereld
heeft vele wereldrijken aan zich voorbij zien trekken
natuurlijk blijf ik in damascus
ik telegrafeer de prins
een prins heeft genoeg te doen
die vind het niet erg als ik een week later-
omdat ik van zijn geliefde damascus wil genieten
zijn as-shâm
zijn dimashq

[...]

BROER

dus jij bent in staat het vliegtuig met je eigen broer op te blazen
ik vlieg naar syrie
en mijn zus legt er een bom onder
maar ik ga
bom of geen bom
hoe laat is het

ZUS

[kijkt op de klok zegt niets]

BROER
we hebben nog drie minuten

[er gaat minstens een minuut voorbij]

BROER
na damascus door naar de kust
dan aleppo

ZUS
misschien

[...]

ZUS
misschien
ik denk dat-

BROER
de prins komt me vast tegemoet
stuurt z'n jeep
z'n paarden
z'n kamelen tegemoet
zodat hij mij het land

ZUS
ik denk dat jopie er al is

BROER
wat

ZUS
jopie is al in syrie
hij is veel eerder naar syrie gegaan
hij wilde de prins even alleen-
de prins en hij wachten ons op in damascus
bruin verbrand
vrolijk als een kind
uitgerust
zwaaiend
lachend staat hij daar
als wij uit het vliegtuig stappen
staat hij daar
wat een grap
en wij maar wachten

...
bruin verbrand
vrolijk als een kind
uitgerust
zwaaiend
lachend staat hij daar
[huilt half]
als wij uit het vliegtuig stappen
staat hij daar
ik herken hem meteen
ook al heb ik hem zolang niet gezien
ik herken meteen dat haar
die ogen
z'n schouders
die schouders
...
hij is er al
wie weet hoe lang

*[ze steken allebei een sigaret op
de vlucht wordt omgeroepen
ze zitten daar tussen die stapels koffers
en roken]*

-DOEK-
[mei 1999]

2.

het restaurant

I.

*[in het restaurant 'de malende pepermolen'
ergens in een hoek aan een veel te grote tafel zitten twee mensen de menukaart te
bestuderen
buiten regent het
een ober serveert een karaf water met twee glazen
steekt een kaars aan
die steeds maar weer uit gaat
als het uiteindelijk lukt
verwijdert hij zich met op zijn blad een thee- en koffiepote en vier kopjes
broer en zus beiden met hun neus in het menu]*

BROER
eerst thee
dan koffie
dan weer thee
en tenslotte water
en drink je van het water
nee
alweer bezig met wijn
witte rode
franse spaanse
italiaanse zuidafrikaanse
zo verschuift het water
van eerste prioriteit naar laatste
het dondert van de lijst
verdrinkt in zijn-
nee in jouw-
zelfs nog voordat-

[zus blaast de kaars uit]

BROER
jij maakt het de mensen niet makkelijk
je maakt het de mensen nooit makkelijk

jij hebt het nooit iemand ook maar een beetje makkelijker gemaakt
moeilijkmensen hebben de halve wereld
kristal
zilver
damast
alles was anders
de witte kleden niet
de witte kleden zijn dezelfde nu wordt er op geschreven
toen niet
de bestelling wordt op het kleed genoteerd
in potlood
met een b-potlood wordt de hele sjiek er vanaf geschreven
alsof wij zelf niet weten wat wij bestellen
alsof wij zelf niet zien wat er op ons bord ligt
wat ons wordt opgediend
licht genoeg
licht in overvloed
ook bij het raam
juist bij het raam
aan zicht geen gebrek
overbelicht
overbezicht
zoals zoveel
duistere krachten afgeschrikt
weggejaagd door het licht
voedende chaos verdreven
en de stoelen zijn niet de stoelen
dit zijn geen stoelen
dit zijn wegwerpzitjes
hout mag niet meer
ambacht is een vies woord
letters zijn oud
letters zijn uit
cijfers zijn in
veel geld voor weinig moeite
veel geld voor weinig smaak
kwaliteit telt niet meer
kwaliteit is uit
gebakken lucht
[luid]
weg met het verre verleden
weg met de verre toekomst
laat ons leven
laat ons feesten
wie dan leeft-

eens houdt het op
eens moet zoiets toch ophouden
doldraaien
wij draaien al jaren dol
doldraaien is ons ambacht
er zijn maar weinig families die de doldraai-gen bezitten
wij zijn zo'n familie
zogenaamd zeldzaam
schijnbaar uniek
de wereld zal ons weldra volgen
dat zien we nu
dat zien we hier
dat hebben wij altijd al gezien
geweten
iedereen zou dat kunnen weten
iedereen moet dat weten
wie het niet weten wil zal zichzelf in zijn rug naderen
soms is het net of ik pappa hoor
of grootvader tegen pappa
of pappa tegen ons

ZUS
je lijkt niet op pappa

*[broer probeert naar de ober te wenken
hij blijft onopgemerkt]*

BROER
ik heb honger
de hele dag stond alles me tegen
aan eten moest ik niet denken
maar nu ik hier ben
hier op onze plek
op deze dag
ik krijg vanzelf trek
ik zie
ik denk
herinner
weet
en ik krijg trek
een mens moet eten
dat weet ik
maar eten met smaak
met goede trek
zoals wij vroeger aten

dat was geen eten dat was puur genieten
ze hadden ons in kunnen huren voor elke reclamespot over voedsel
als wij ergens van genoten dan was het wel van eten
goed eten
juiste smaak
juiste combinatie
juiste kleurenpalet
juiste volgorde

ZUS
papa vond het hier altijd goed verzorgd
hij hield van de lampen
niet deze maar de lampen zoals ze hier vroeger waren
kristal
zacht maar wijds verbreid licht
zacht verlicht is goed verlicht
toen een keer de stroom uit viel
door een stroomstoring in deze wijk ofzo
wij heel klein
bleef hij maar herhalen wat we zouden zien als het licht aan was
de muren
het bakeliëte lichtknopje naast de deur
auberginerood
het rechterschroefje ontbrak
de zilveren deurknop met zijn uitvliedende uiteinde
hoe het slot van de deur verzilverd was
en dat je dat kon zien aan de paar schilfertjes rechtsonder
de lak op de houten deur die vergeelde
oude lak
de schoonheid van de vloer
hoe de nerven een eigen fijn verhaal vertelden
als een soort plattegrond waarop wij de weg naar het bos zouden kunnen vinden
waaruit dit hout was gehakt
hoe de houten tafelpoten de vloer kusten
zoals je familie kust
hout op hout
hoe het witte damasten kleed zoveel van het tafelblad hield
dat hij het alleen nog maar wilde omarmen
beschermen
het springende zoutvaatje op tafel
en de kandelaar
de kandelaar die er al zolang stond dat ie het gevoel had dat hij zelf de tafel was
de kandelaar die er altijd was en altijd zou zijn
hij praatte net zolang tot de stroom weer aanging
we hadden geen tijd om bang te zijn

we hadden niet het gevoel dat het licht was uitgevallen
maar dat we even onze ogen gesloten hadden omdat pappa een verhaal vertelde

[wenkt nu behoorlijk zichtbaar de ober]

BROER
alles is tijdelijk
niets wordt beter
het regent
uitgerekend vandaag regent het
het regent op 1 mei
geen lenteregentje
meer een herfst storm
een november bui
als was het 1 november
maar dat is het niet
het is 1 mei
een mens wil eten
pleegt een moord voor een maaltijd
wordt het eten opgediend
lijkt het altijd te weinig
nooit genoeg
wil men eten tot in de eeuwigheid
genieten genieten genieten
alle lust will ewigheit
ewigheit
tiefte tiefte ewigheit

ZUS
dat verhoudt zich nogal slecht met de constatering dat alles tijdelijk is

BROER
maar is de maaltijd verorberd
op
weg
buik vol
is zelfs de lucht van dat heerlijke eten al teveel
te vol
die tijdelijkheid blijft ons dwarszitten
de tijd sowieso zit ons dwars
sommige meer dan anderen
[wenkt nogmaals naar de ober]
maar ons zit de tijd enorm dwars
[kijkt op zijn horloge]
klokken doen altijd net alsof er er maar een enkele tijd bestaat

de mens is een lineair wezen
rechtlijnig
lijnrecht op alles wat het leven is
wat de chaos
wat
alles zit het dwars
de tijd is een spelbreker
een echtbreker dat ook
een doodsteker
de tijd is een doodstekker
ik word gek
ik word gekker en gekker
waarom komt die ober niet
waarom weet jij nog niet wat je wilt
water wijn
rood wit
keuzes waar een mens dagelijks mee wordt geconfronteerd
de dagelijkse confrontatie met de keuze
elke dag weer
elke dag meer
kiezen is naar
kiezen is rot
kiezen zou verboden moeten worden
maar dat weet je pas als je groot bent
als kind droom je van vrij zijn
van groot zijn
van niet meer moeten
niet meer hoeven
van niet meer hoeven luisteren
van zelf kiezen
zelf beslissen
van alles anders
van zoveel
maar die vreselijke verantwoordelijkheid
die boven elke keuze hangt
dat
die donkere wolk
dat naderend onweer
dat dreigende
dat zicht op mogelijke ongelukken
verkeerde wendingen
asociale
te egoïstische
of niet genoeg assertieve
die drukkende verantwoordelijkheid

bah wat een vies woord
altijd verplicht te antwoorden
altijd ter verantwoording geroepen kunnen worden
altijd
overal
door de eeuwige vader
de eeuwige moeder
het grote ik
het moraal
de idee
een altijd dreinend geweten
dat wordt natuurlijk vergeten
er wordt veel vergeten
er is de mens een geheugen gegeven
'alstublieft een hart en een geheugen
doe er wat mee'
maar wat doet de mens ermee
hij verwanselt het
hij wendt het aan om de vergeetfunctie te vergroten
vergeten is weten
dat
precies dat denkt de mens
hoe meer je weet hoe meer je vergeet
hoe meer je vergeet hoe meer je weet
en wat wordt het
heb je al besloten
heb je eindelijk besloten
er moet binnenkort toch iets besloten worden

ZUS
rode
ik wil rode
nu
altijd
nu de maaltijd nog
iets warmes in combinatie met iets koude
geen vlees
veel salade
van vlees ga je raar denken
wat
wil ik
eten
wat eten we op een avond als deze
na een dag als deze
wat valt er eigenlijk nog te eten

na zo-'n dag
meer thee
als ik dit toelaat moet er meer thee komen
[steekt een sigaret op]
[zoekt in haar tas
gooit er een paar boeken uit
komt uiteindelijk met een heel klein boekje tevoorschijn
en begint erin te bladeren
vergeet de hele menu kaart]

BROER
zijn we weer terug bij de thee
alsof terugkomen op een beslissing de enige remedie is
het immer terugkomende
het altijd terugkomende
alsof terugkomen hetzelfde is als blijven

OBER
ik kom zo bij u

BROER
maar de champagne

[ober hoort het niet meer]

BROER
hij is hier nooit weggegaan
hij is hier altijd gebleven
niet ouder
niet jonger
altijd hier
altijd zo
hij zal het nog wel weten
hij weet het nog wel
wij zaten bij het raam
hij weet dat
hij weet dat nog steeds
wij hoeven maar binnen te komen
altijd als wij binnenkomen
staat deze tafel voor ons klaar
niet aan de straat
aan de tuin
'in het licht
uit het zicht'
altijd weer die stem

altijd weer die woorden

ZUS
'ik kom zo' zei hij

BROER
natuurlijk licht is het beste
dat zijn ze hier vergeten
dat schijnen ze hier vergeten te zijn
lang leve de e-lec-tri-ci-teit
alsof de electriciteit niets beters te doen heeft
dan zo'n restaurant
dit restaurant
zo vreselijk over te belichten
zo vreselijk over te verhitten

ZUS
zalmpathe zonder peper
de rode peper wil ik er niet in
de rode peper moet eruit

BROER
jij maakt het de dingen niet makkelijk
je maakt het de dingen nooit makkelijk
jij hebt het nooit iets ook maar een beetje makkelijker gemaakt

ZUS
en jij
biefstuk natuurlijk
biefstuk altijd
overal
vooral hier

BROER
dit restaurant staat bekend om zijn biefstuk
de beste stukken bief van de stad
koks komen
koks gaan
maar de beste biefstuk blijft bestaan
met pepersaus
de pepersaus
de gebonden pepersaus

ZUS
en niets vooraf

BROER

nee niets vooraf
geen gerecht voor het gerecht
vreselijke onzin
een gerecht voor een gerecht
foute smaakvervanging
verwarring
je neemt toch ook niet een kind voor een kind
of je doet toch ook geen slaapje voor je gaat slapen
je eet of je eet niet
ik eet
ik wil biefstuk
dus ik eet biefstuk
van uitstel komt alleen maar afstel

[broer probeert weer te wenken, maar nog voordat hij zijn hand omhoog doet is de ober al bij hem]

OBER

nog een ogenblikje

ZUS

juiste tijd

BROER

ja het is de juiste tijd ja
de juiste dag
ook al regent het
ook al regent het dat het giet
het stoort ons niet
ook als 1 mei valt op een dinsdag
gaat dit restaurant nog open
terwijl het toch z'n normale sluitingsavond is
voor ons
desnoods alleen voor ons
zo zijn zij
zo zijn wij
als wij iets doen
dan doen wij het
zo'n soort familie zijn wij
altijd al geweest
ook nu
bij verlies van kwantiteit verdwijnt de kwaliteit niet
niet bij ons

ook niet bij jou
ook al doe je nog zo je best
de juiste tijd
en de juiste plaats
het juiste restaurant
de juiste tafel
dezelfde ober
als hij ons blijft ignoreren
blijft weigeren hierheen te komen
te luisteren
te bedienen
het is een mei
hij weet dat
wij zitten hier
hij heeft ons gezien
hij moet ons hebben gezien
ook als hij ons niet heeft gezien
weet hij-

ZUS

het is drukker dan anders

BROER

en wat hebben wij daarmee te maken
wat gaat ons dat aan
komen wij hier niet al lang
vreselijk lang
toen zijn opa's opa hier ober was kwamen wij hier al
hebben wij dan geen recht op een voorkeursbehandeling
en zeker op 1 mei
1 mei champagne-dag
1 mei familie dag
het restaurant weet dat
hij weet dat

ZUS

misschien is het vandaag anders

BROER

nee
niet nu
nu niet
nooit niet
niet op 1 mei
niet bij ons

ZUS

*1 mei 1 mei 1 mei
dat zijn wij
dat zijn wie
dat zijn wij
1 mei familiedag
1 mei maakt ons blij
ik hoor er bij
ik ben van 1 mei
1 mei hoort er bij
bij ons bij ons bij ons
1 mei 1 mei 1 mei*

BROER

elk jaar komen wij hier
op onze verjaardag
onze geboortedag
ons aller verjaardag
en dan krijgen wij champagne
daar vragen wij niet om
dat krijgen wij
men weet
1 mei
champagne dag
familiedag
alleen de beste
wij drinken toosten en gedenken

ZUS

en vieren

BROER

vieren

ZUS

*1 mei 1 mei 1 mei
dat zijn wij
dat zijn wie
dat zijn wij
1 mei familiedag
1 mei maakt ons blij
ik hoor er bij
ik ben van 1 mei
1 mei hoort er bij*

bij ons bij ons bij ons

1 mei 1 mei 1 mei

[ober komt met champagne]

BROER

precies

ZUS

gelukkig

*[broer en zus zwijgen
er wordt een kaars aangestoken
er wordt getoost
gedronken
alles in stilte
pas als het glas leeg is
wordt het op tafel gezet]*

BROER & ZUS

1 mei

dat zijn wij

primus hoc ostendit

dat blijven wij

dat zijn wij

[dan wordt de kaars weer uitgeblazen en vervolgt het gesprek]

ZUS

zo dat is ook weer voorbij

we kunnen ook nu gewoon weg-

BROER

kijk

ZUS

wat

BROER

de pepermolen

ZUS

waar

BROER

daar

ZUS
de pepermolen

BROER
kijk dan toch

ZUS
ik zie geen pepermolen

BROER
je kijkt niet

ZUS
ik zie geen-

BROER
geen pepermolen
dat bedoel ik
de pepermolen
waar is de pepermolen
de pepermolen is weg
de pepermolen is verdwenen
ook de pepermolen
dat waar het restaurant zo beroemd en befaamd om is
de pepermolen
het heet zelfs 'de pepermolen'
onze pepermolen
ons aller
hij is weg
wat blijft er dan nog over
wat heb je dan nog
het lef
de brutaliteit
restaurant 'de malende pepermolen'
zonder
en wij dachten
wij denken
...
als die pepermolen verdwenen is
wat doet hij hier dan nog
wat doen wij hier dan nog

ZUS

hij is hier tenminste nog
dat kun je hem niet verwijten
verwijt het de pepermolen
die is vertrokken

BROER
alles vertrekt maar
alles doet maar
gaat maar
alsof er niets aan de hand is
alsof iedereen ten alle tijden gewoon kan gaan
vertrekken
verrekken
bah
wij zijn gebleven
altijd gebleven
wij zijn blijven komen
ondanks
tegen de stroom in
blijkbaar tegen alles in
er zijn mensen die blijven
en er zijn mensen die gaan
er zijn meer mensen die gaan
dan die blijven
wat blijft er dan nog
wat rest ons
wat rest ons soort mensen
ons
blijven is niet zomaar iets
blijven is een daad
een aktie
blijven is het werkelijke gaan
het werkelijke bewegen
zoals hij
[bijna verliefd over de ober]
kijk
zoals hij loopt
spreekt
...
hij loopt
hij spreekt
hij
wanneer komt hij ie nou eens hier
wij hebben honger
de blijvers hebben honger

ZUS
en dorst

BROER
ja dat ook

ZUS
we zijn dan wel allemaal geboren op 1 mei
gehaald
gelukkig zijn we zo niet gestorven
we
ze
...
tenminste niet allemaal
wij zijn meer dan familie

BROER
wat stom
vergeten we nog te bestellen
vergeet hij nog de bestelling op te nemen
hebben we onze champagne ja
hebben we kunnen bestellen nee
heeft de ober gedaan wat hij moet doen nee
wat doet een ober
een ober neemt bestellingen op
neemt deze ober bestellingen op nee
ja bij anderen
die ober vergeet onze bestelling op te nemen
ik heb honger
jij zegt ook niets
nooit zeg je ook maar ooit iets
alsof ik hier
alsof jij niet net zo goed
jij hebt toch eigenlijk nooit iets
nooit ergens verantwoording voor genomen
ik heb honger
...
hij komt hier schenkt de glazen in
en jij bestelt niets
jij weet wat ik wil
zelfs hij weet wat ik wil
als jij niet elk jaar wat anders wil eten
als jij het niet elk jaar wilt laten afhangen van het laatste moment
van hoe je je voelt

waar je op dat moment trek in hebt
jij schijnt te vergeten dat je er een van 1 mei bent
je kunt toch wel voor 1 dag in het jaar een vast menu kiezen
al die andere dagen doe je maar wat je niet laten kan
maar niet op 1 mei
niet op 1 mei

ZUS
wist jij dat 1 mei de dag van de arbeid is
voor de rest van de wereld dan
1 mei dag van de arbeid
staat in alle agenda's
zwarte rode witte
succes of geen succes
1 mei is de dag van de arbeid

BROER
onzin
1 mei is onze familie dag
onze verjaardag
van jou van mij
van vader en moeder
van opa en oma
van
1 mei is de dag der geboorte

ZUS
ook al is iedereen dood

BROER
in welke familie vind je dat nou nog
alsof we steeds weer opnieuw geboren worden

ZUS
geboren zou ik het niet willen noemen
we zijn er gewoon uitgesneden
1 mei uitsnij dag
wij zijn niet geboren
wij zijn de wereld opgesleurd
opengesneden
en eruit getrokken
of we nu wilden of niet
geconcipeerd op bevel
half augustus
daarom was augustus onze vakantie maand

telgen in wording
werk in uitvoering
onze maand van de arbeid

BROER

alles klinkt hier holler
leger
de stoelen zijn verhoogd
opgehoogd
voeten raken niet werkelijk de grond meer
bungelen als kinderen op visite
of de knieën raken de tafel
of de voeten hangen maar een eind in de ruimte
er is geen recept
geen respect
geen respect
daar heb ik het over
de verloedering van het recept
respect
laten we die man
die ober
onze ober vragen
wat er gebeurd is
waarom de pepermolen geen pepermolen

ZUS
nee

BROER
nee

ZUS
nee

BROER

ik heb honger

...

[kijkt waar de ober zich bevindt]

alles wat niet de eigen leeftijd heeft
wordt hier kinds behandeld
geen vermogen zich in te leven
een gemis
sommigen leven zich misschien teveel in
maar deze hier
zij kennen hier het woord inleven niet

die hebben muren om zich heen
dubbele muren
met aan de binnenkant spiegels
zien alleen zichzelf
maar reflecteren ho maar
kijk om je heen
wat zie je
muren
steunmuren
muren waar je iets aan hebt
nee van glas
spiegels
moet het meer maken dan het is
meer licht
meer ruimte
meer eigen gezichten
meer klanten
meer eten
meer meer meer meer meer meer

ZUS
ik-

[zus klampt ober aan]

ZUS
kunnen wij nu-

OBER
ja

[en loopt weg]

BROER

men denkt en wil het niet
men zegt ja en wil het niet
men dineert en wil het niet
men wacht en wil het niet
de dingen worden op de lange duur niet slechter of beter
niets wordt beter
wachten is niet iets voor mij
wachten is misschien iets voor jou
jij wacht en wacht
op inspiratie
op publikatie

op evocatie
op innovatie
provocatie
respectatie
visitatie
degradatie
acceptatie
gratie
het wachten is vleesgeworden in jou
nooit bezigheden buitenshuis hebbende
wachtende warja
wiegende wegende wachtende warja
waarachtige warja
onze schrijver
onze fictieschrijver
jij zou

OBER
zegt u het maar

BROER
voor mij het bekende recept

OBER
biefstuk pepersaus
zonder voorgerecht

BROER
precies

[ober kijkt zus vragend aan]

ZUS
[zwijgt]

OBER
en mevrouw

ZUS
bloedrode tonijn op een bedje van vlijmscherp gesneden tomaten en rode gesmoorde
uitjes
overgoten met bloederige bessensaus en rode mierzoete port
met peper
met de rode peper
zonder knalrode peper hoef ik het niet

OBER
met de ... rode peper
komt in orde

[ober af]

II.

[na het eten]

*[koffie cognac en sorbetglazen worden afgeruimd
bijna alle gasten zijn al weg
de laatste verdwijnen nu ook
de ruimte wordt opgeruimd
oftewel het is bijna sluitingstijd]*

BROER

[tot ober]

kunnen wij de rekening-

[ober af]

het tocht hier

vroeger tochtte het hier nooit

ZUS

vroeger ook

BROER

franco de longis joeg zich een kogel door het hoofd
kort daarvoor was zijn roman 'de cirkel ' verschenen
op de dag van zijn zelfmoord verschenen advertenties voor het boek
in nationale en internationale kranten
met citaten uit lovende besprekingen
in *die zeit, le soir, el mundo, en the times*
longis auteur van het meesterwerk
zou de grootste Italiaanse schrijver zijn
een toekomstig nobel prijswinnaar
en 'de zoon van leonardo da vinci'
de verkoop van zijn boek was alleen al in italie
'in recordtijd' de vier miljoen gepasseerd
en de engelse vertaling vloog in amerika de deur uit
op het moment dat longis de loop van een smith& weston geweer
aan zijn slaap zette
zond een lokale televisiezender in italie
een interview met hem uit
waarin hij zelf enkele lovende citaten voorlas
maar wat bleek
hij had alles zelf geschreven
zelf verzonnen
zelf betaald
de 52e jarige accountant had niet alleen betaald
voor de publicatie van zijn inmiddels 25e boek
ook voor de advertentieruimte in de krant

en de citaten en verkoopcijfers waren teksten van eigen hand
in werkelijkheid haalde de verkoop de veertigduizend
ook niet misselijk
maar het accountant kantoor van longis bleek de enige afnemer
klanten van het kantoor vonden het boek in hun kerstpakket

ZUS

dat heeft iemand in onze familie al veel eerder bedacht

[ober brengt de rekening

broer en zus betalen]

ZUS

en uitgevoerd

wij worden niet verklaard door iets ergs

iets verschrikkelijks uit onze kinderjaren

het kan ons veranderen

compleet veranderen

maar het verklaart ons niet

het is geen excuus

het is ons leven

wij sturen het

we hebben een verplichting om er wat mee te doen

*[er wordt zo langzamerhand begonnen met het opruimen; gordijnen worden gesloten
; lichten gaan nog iets feller aan; afwaspersoneel wordt luider; enz..]*

BROER

een reden is eigenlijk niet iets waardoor je andere dingen gaat doen

een reden verzin je

achteraf

om anderen ervan te overtuigen dat je logisch te werk gaat

dat de wereld zin heeft

zin zin zin

iets onredelijks doe je zonder reden

omdat je dat wilt

achteraf tussen de puinhopen bedenk je je redenen

zodat je iets kan laten zien aan diegenen die het ongeluk onderzoeken

zodat de puinhoop nog zin lijkt te hebben

zodat de ramp een reden heeft

iets wat je voortaan kunt voorkomen

of beter nog vermijden

maar meestal is er geen reden

je vliegt je te pletter

omdat je daar zin in hebt

of
omdat je je te pletter vliegt
de mens blijft gevaarlijk
elk moment kan er weer iets gebeuren

ZUS
de mens wil geloven
de mens wil hopen
olé

BROER
hoop zorgt ervoor dat je de wereld niet meer ziet zoals ze is
maar zoals je wilt dat ze is
hoop vervalst alles waar je naar kijkt
alles wat je aanraakt
hoop is gevaarlijk
verslavend
hoop kan opzwepen
toejuichen
aanmoedigen
hoop belooft
hoop neemt alle twijfels bij voorbaat weg
breekt regels alsof het niets is
een venijnig misbaksel
regelrecht je ondergang tegemoet
wat rest is hopeloosheid
een radicale vorm van ongeloof

ZUS
lang leve het citaat
lang leve de hoop
zonder hoop geen leven

BROER
laten we gaan

ZUS
ach de mens is gemaakt van ellende

BROER
regent het nog steeds
[kijkt naar buiten]
nee maar
het is gestopt
de regen is ermee gestopt

heeft er genoeg van
is uitgehuild
uitgepest
niet te geloven
dan hebben we eindelijk geluk
dat kan toch niet
meestal begint het pas te regenen als je naar buiten gaat
of het stopt als je binnenkomt
ook dat heet pech
ik heb altijd het gevoel dat mijn gevoel voor timing verkeerd is ingesteld
ergens vlak na m'n geboorte
maar vandaag
1 mei
hebben wij geluk
misschien nu wel
wij willen naar buiten
en de regen is gestopt
dat moet een goed teken zijn
[doet zijn jas aan]
misschien stop het thuis ook wel met lekken
wie weet
misschien zijn de emmers deze keer net groot genoeg
en misschien zakt het grondwater wel
ooit
hoeven we niet meer door de kelder te zwemmen om bij de voorraad te komen
misschien staat er zelfs een loodgieter op ons te wachten
zomaar
dat soort dingen gebeuren
dat kan
een loodgieter lijkt me de hemel
maar ja waar vind je tegenwoordig nog een loodgieter
een loodgieter met tijd
de mensen bouwen maar
teveel mensen bouwen
teveel mensen
en te weinig loodgieters
en ander soort werklui
er is toch niemand meer te vinden
bedenken ja
uitvoeren nee
niemand kan z'n eigen plannen toch nog uitvoeren
we kunnen alleen nog dingen bedenken die we niet kunnen uitvoeren
zover is het met ons gekomen
we willen verbouwen
want we willen ruimte

meer
meer in ons hoofd
dus meer om ons heen
we willen het hele universum
we willen
bouwen
verbouwen
huis
gezicht
elkaar
een land met geld
de nieuwe grootgrondbezitters van de wereld
dat doet maar
werken
te hard
of te weinig
vervelen
onder het werk
of na het werk
dus verbouwen
kopen
uitgeven
verkopen
we zijn te gezond
hebben te weinig echte zorgen

ZUS
natuurlijk hebben we teveel van alles
teveel zoutvaatjes
teveel kasten
teveel kleren
teveel eten
[steekt een sigaret op]

BROER
teveel wordt te weinig benut
teveel gedaan
te weinig gedacht
er wordt te weinig werkelijk nagedacht
nagedaan ja
nagedacht nee
kom

ZUS
nee

BROER
*[hij gaat haar jas halen
haar nee dringt pas halverwege het gesprek tot hem door]*
ik neem alleen een opdracht aan als ik denk dat dat me verrijkt
niet in mijn portemonnaie
nee geestelijke verrijking
men heeft liever rijkdom in de handen en armoede in de geest
dan andersom
maar het gaat toch al lang niet meer over gezond kunnen eten
gezond kunnen leven
daar waar plannen gemaakt moeten worden
nagedacht op de lange termijn
wordt geïmproviseerd
te snel gehandeld
meer lustbevrediging dan werkelijk verlangen
en daar waar spontaan gehandeld zou moeten worden
actueel
vol van risico's
daar schakelen we bureautjes in
bedrijfjes
tussenpersonen
iets onpersoonlijks
iets wat wij niet zijn
anderen die voor ons denken
besluiten
verkopen
die de risico's nemen
wat dan natuurlijk geen risico's meer zijn maar opdrachten in uitvoering
hier je jas

ZUS
nee
ik ga niet weg
ik blijf

BROER
ze gaan sluiten het is sluitingstijd
men wil naar huis
wij willen naar huis

ZUS
ik wil niet naar huis
ik ga niet naar huis
ik ga niet

ik blijf

BROER

doe niet zo raar
de ober staat bij de deur met de sleutels
hij wacht op ons

ZUS

je hebt gelijk
ons gevoel van veiligheid is verknipt
veilig is wat er in je hoofd zit
niet waar je met je billen op zit
hoe meer we investeren in apparaten of bedrijven die voor ons denken
hoe meer we onszelf kwijt raken
het grootste gedeelte van mijn geheugen zit in m'n computer
als de stroom stopt red ik het niet met kaarsen en trapdynamo's
de mens heeft hersens waarvan hij maar een gedeelte gebruikt
maar wat doet hij
we ontdekken steeds meer over onze hersens
ons geheugen
en we geven het steeds meer uit handen
dat klopt toch niet
dat is toch waanzin
hoe meer we daarover ontdekken
hoe meer we het weggeven
we geven het uit handen
we geven alles uit handen
op elke hoek van de straat wordt er wel gekookt voor vreemden
vreemden met geld
je had toch veel beter zelf kunnen koken
je vergeet dat er een genot zit in het maken
wij maken niet meer
wij koken niet meer
wij doen net alsof wij geen tijd meer hebben
wij doen net alsof wij geen ideeën meer hebben
een idee wat niet direct in geld omgezet kan worden is geen idee
zo denkt men
maar ik heb tijd
omdat ik tijd neem
ik laat me niet meer meeslepen in zo'n gedachte
in dat soort denken

BROER

doe je jas aan en kom mee
we kunnen hier niet eeuwig blijven

ze gaan dicht
en samen uit samen thuis

ZUS
neehee
ik blijf

BROER
dat kan niet

ZUS
dat moet

BROER
jezus
waarom kies je uitgerekend dit moment uit om te gaan steigeren
had je niet-
we hebben de hele avond hier gezeten
gegeten
en je hebt niets gezegd
en dan nu praatjes krijgen
dat is moeilijk doen om niets
bah

[...]

BROER
het is 1 mei
1 mei familiedag

ZUS
precies

BROER
hoezo precies

ZUS
hier eindigt de familie
einde familiedag

BROER
dat is dus de bedoeling ja
dus doe je jas aan
en ga mee naar huis

ZUS
waarom zou ik

BROER
omdat-
je bent mijn zuster
we wonen in hetzelfde huis
ons huis
nu zitten we in een restaurant
het restaurant gaat dicht
dus gaan wij naar huis
ons huis
het huis onzer familie

ZUS
de enige familie die er is zijn wij

BROER
nu even ja
maar misschien komen er nog kinderen
misschien planten wij ons voort

ZUS
de dokter heeft je toch duidelijk verteld dat jij je niet voort kan planten
je doet altijd net of hij dat niet gezegd heeft
alsof dat niet aan de hand is
en trouwens met wie

BROER
met wie dan ook

ZUS
vindt nog maar eens iemand van 1 mei

BROER
kwestie van opvragen bij het bevolkingsregister
en dan maar elimineren
zo is dat toch altijd gegaan
...
maar jij bent er ook nog

ZUS
dus niet
niet meer

BROER
nou ja
wat bedoel je eigenlijk
waar stuur jij op aan
nou
omdat je tot nog toe niet-
dat hoeft toch niet te betekenen dat er misschien ooit toch nog-

ZUS
ter meerdere glorie van de familie

BROER
van ons ja

ZUS
maar wat ik je zeg is dat ik dat opzeg
dat woord familie
en vooral ook alle verwijzingen daarnaar
alle connotaties
en alle denotaties
alles
het geheel
het hele pakket

BROER
nou daar hebben we het nog weleens over
maar kom nu mee

ZUS
nee
ik blijf
het bevalt me hier

BROER
maar ons huis
ik

ZUS
hier is het goed
overal is het beter dan daar
ik blijf

[...]

BROER

jij maakt het mij niet makkelijk
je maakt het mij nooit makkelijk
jij hebt het mij nooit ook maar een beetje makkelijker gemaakt
hoe wou je dat dan doen hè
wil je zo'n verloederde stamgast hier worden
zo eentje die jaren en jaren aan dezelfde tafel zit
met hetzelfde drankje
in hetzelfde jasje
met dezelfde blik
een echte aanwinst voor het ameublement
ook al verzorg je je nog zo goed dat geeft toch een verlopen treurige indruk
wil jij zo'n verlopen treurig persoon worden
zo eentje waarvan ze later als je van ellende verstild en dus gestorven bent
nostalgisch nog zo'n beeld laten plaatsen op de stoel waar jij altijd zat
zodat je daar blijft zitten
versteend tot in de eeuwigheid
ewigheid
tiefe tiefe ewigheid
wil je zo herinnerd worden
vreemde ambitie
een treurige manier om jezelf te vereeuwigen
dan is een bende boeken
of een oeuvre kinderen toch een veel prettiger vooruitzicht
veel levensvatbaarder ook

ZUS

past ook veel meer in de lijn van onze familie
publiceren of copuleren

BROER

nou
dan wordt het winter
hebben ze wintersluiting
zoals alle jaren
en dan zit jij maar hier
aan tafel
onze tafel
een echte koude winter
zo een waarin verwarmingsketels en boilers zelfmoord plegen
en bevroren mannen in bevroren overalls ze levenloos uit de vrieskelders moeten
sleuren
en jou erbij waarschijnlijk
hoe zie je dat in godsnaam voor je

ZUS

hier is het tenminste schoon
en droog

BROER

ah de zegeningen van hygiëne
maar wordt er gesproken over het eczeem door waspoeder
allergische reacties op schoonmaakmiddelen
jeukerige vingers op de fles bleekwater
bedwelmingen door walmen van koperpoets
nee

ZUS

er heerst hier een bepaald soort schoonheid
onconventionele materiaalcombinaties
goedkoop wordt gecombineerd met duur
technisch en nieuw met traditioneel
de schoonheid hier spreekt me aan
veel meer dan die van ons
van jullie
van hun

BROER

ach schoonheid
dat is toch maar uiterlijk
buitenkant

ZUS

schoonheid is de ziel van alle dingen
het evenwicht tussen schoonheid en functionaliteit is het geheim van het leven
maar dat snap jij niet
het juiste evenwicht tussen alle dingen in het leven is meestal ook een wankel
evenwicht
en mede daardoor wordt ook de schoonheid bepaald
een compositie met net genoeg spanningen
net genoeg harmonie
net genoeg chaos

BROER

aha de net-genoege cultuur
de niet teveel van dit
of niet teveel van dat
volgens mij vinden velen dat helemaal geen wankel evenwicht
maar noemen ze dat stabiel
spelen op zeker
ik snap alleen niet wat dat te maken heeft met jou en je hier blijven zitten

ZUS

'hoe lastiger het probleem
des te mooier de oplossing'
je hebt me zelf op het idee gebracht
ik ben een blijver
ook al denk jij dat ik ga

BROER

okée
als je blijft dan blijf je
daar is niets aan te doen
jij zegt dat je blijft
dus dan blijf je
je doet altijd wat je zegt
dus als jij zegt dat je blijft
nou dan blijf je
en dat betekent dat je niet gaat
niet naar huis
niet ergens anders heen
jij blijft
als wij iets doen
dan doen wij het
zo'n soort familie zijn wij
wij zijn een familie van blijvers
de laatste der mohikanen weliswaar
er zijn niet veel blijvers op deze wereld
maar jij bent er een van
nooit heb je ook maar ooit ergens willen blijven
maar nu zeg je dat je blijft
nu je het echt wilt
nu weet ik dat je blijft
eigenlijk ben je altijd op plaatsen geweest waar je niet wilde zijn
waar je niet wilde komen
nu ben je ergens gekomen
en voel je dat je wilt blijven
goed blijf dan
jij blijft
ik ga
de plek waar ik wil blijven is niet hier
maar in ons huis
ons ouderlijk huis
het huis waar ik opgegroeid ben
waar pappa opgegroeid is
en opa

en zijn opa
de bibliotheek
de keuken
de kelders
de tuin
mijn werkkamer
mijn werk
levenswerk

ZUS

blijven
bleef
is gebleven
sneuelen sterven vergaan
duurzaam
voorgoed

BROER

jij blijft
zij blijft
in het restaurant de malende pepermolen
een goede plek om te blijven
genoeg te eten
genoeg gezelschap
...
misschien kan jij de nieuwe pepermolen worden
nu die andere
die echte weg is

ZUS

handelen is niet praktisch in deze wereld
ondergaan is praktisch
doorstaan
maar geduld is een smerige huichelachtige onderneming
gebaseerd op hoop
en hoop is verwachten tegen beter weten in
dat doe ik niet meer
ik heb besloten geen geduld meer te hebben
niet meer te wachten en te hopen
en ondergaan al helemaal niet meer
het is over
uit
ga naar huis
doe wat je moet doen
hoop wacht whatever

maar laat mij met rust

BROER

dus niet mee gaan noem jij handelen

ZUS

dit is het grote nee
de opstand
open je ogen
dit is mijn totaalweigering
mijn laatste restje waardigheid

BROER

maar je kunt toch niet onze hele familiegeschiedenis te niet doen
dat doe je toch niet
dat kan je toch niet doen
je wilt het toch niet hier laten eindigen

ZUS

1 mei lijkt me een gepaste dag

BROER

weg met het verre verleden
weg met de verre toekomst
laat ons leven
laat ons feesten
wie dan leeft-
hou toch op
je draait dol
geen toekomst
is geen verleden
is geen nu
je wilt ons uitwissen
je wist ons uit
we moeten de geschiedenis koesteren
de geschiedenis is lang
langer dan wij ooit zullen leven
en een geschiedenis als de onze moet behouden blijven

ZUS

[spottend]
voor het nageslacht

BROER

ja

...

nou ja
sowieso

...

ZUS

familiegeschiedenis
familiegeschiedenis
voor kennis over de mens heb je anders niet veel aan geschiedenis
de geschiedenis moet terug naar de mens
de individu
shopenhauer zegt:
'de mens is de enige realiteit'
op het morele komt het aan
en dat ligt alleen in het in-di-vi-du
de getuigenis van ons binnenste bewustzijn
de richting van de wil van het individu dient te worden onderzocht
en daar is een kunstenaar toch oneindig veel beter toe uitgerust dan een
geschiedschrijver
daar ben ik toch veel meer toe in staat dan jij
neem me niet kwalijk hoor

BROER

ach wat kennis over de mens
jij bent naar van alles op zoek
behalve naar een spiegel
oerlezer
literaire fanaat
je zoekt een vluchtroute
een uitdijende horizon
een terugdeinzend heelal
onvermoede monsterachtigheden
daarom schrijf je
daarom lees je
daarom blijf je

ZUS

geschiedenis leidt toch alleen maar af van waar het over gaat
waar het werkelijk over gaat
het is een en al chaos in de geschiedenis
gezwoeg in de gevangenis van de chronologie
met causaliteit als cipier

BROER

welja

zo makkelijk kun jij mijn doen en laten niet nietig verklaren
ik sta in het spoor van vele geschiedschrijvers
onze familie heeft zich er altijd op toegelegd
ik ga verder waar zij moesten stoppen
en zo doen wij dat al eeuwen

ZUS

'alleen de innerlijke gebeurtenissen voor zover ze de wil betreffen
hebben ware realiteit
en zijn echte voorvallen'

BROER

jij haalt alles door elkaar
jij haalt altijd alles door elkaar
je verwacht het een met het ander
jij leest iets half
en voert het dan aan als verdediging
jij begrijpt daar toch helemaal niks van
heb jij ooit zijn werk gelezen
heb jij ooit zijn werk gesnapt
nee toch zeker

ZUS

'alleen de wil is het ding an sich'
een historicus moet letten op de verschillen in tijd
niet op overeenkomsten
als jij dat had gedaan
had je gezien
dat die gedwongen eenheid die jij familie noemt
niet meer is dan een verzameling van verschillen
de aanwezige overeenkomsten komen van buitenaf
opgedrongen
geforceerd
ik houd van dit restaurant omdat het verandert
in beweging is
jij houdt ervan om z'n herinnering
om wat het was
wat het ooit was
het ontstemt je
ontstemt je vreselijk om te zien dat er iets is veranderd
maar open dan toch je ogen
de wereld beweegt
een familieportret is een stilstaand iets

BROER

maar we zijn toch familie
jij bent mijn zuster

ZUS

ja jij de oudste
ik een van de jongste
...
een van de twee

BROER

maar wij leven nog
en we lijken op elkaar

ZUS

ja natuurlijk ik lijk meer op jou dan op de ober
maar daar is ook alles mee gezegd
jopie en ik leken op elkaar

BROER

logisch jullie waren een tweeling
maar wij waren de schrijvers van de familie
dat bindt toch meer dan uiterlijk

ZUS

de schrijvers van deze generatie ja
maar ik schrijf fictie
en jij non fictie
jij graaft in het verleden
terwijl ik op kijk
omhoog

BROER

ach dat fictie schrijven\ dat omhoog kijken
dat dromen
dat staat toch helemaal buiten de realiteit
wat heeft een mens aan wens dromen
aan verzonnen werelden
verander je eigen leven
in plaats van steeds maar weer personages te verzinnen
die doen wat jij eigenlijk zou moeten doen

ZUS

nee dode familieleden dat is realiteit

BROER
in ieder geval ooit geweest
...
we wonen in hetzelfde huis

ZUS
ik boven
jij beneden
met daartussen iedereen die niet meer leeft

BROER
van alles hebben we twee
twee ogen
twee neusgaten
twee handen
twee voeten
twee oren
twee benen
enzovoort enzovoort

ZUS
we hebben maar
een mond
een neus
een hoofd
een god
enzovoort

BROER
okée is iets niet twee
dan is het een
en is het een
dan kan je wel een tweede vinden dat het tegengestelde is
mond kont
kop strop
neus kneus
ingang uitgang
enzovoort enzovoort

ZUS
mond rond
zon en maan zijn rond
ogen zijn rond
gaten zijn rond
mond is rond

kont is rond
tieten zijn rond
een strop is rond
de aarde is rond
het wiel is rond
een kogel is rond

BROER
[citeert vader]
een en twee
rond en recht
alles wat de mens moet weten om te meten

ZUS
alles wat de mens moet weten om te meten

*[broer heeft z'n jas aangetrokken en loopt naar de deur
houdt hem open voor zus
ze reageert niet
blijft zitten]*

BROER
als jij hier blijft zitten
kunnen er aan deze tafel nooit andere gasten zitten
dan draait het restaurant verlies
wat ik dan weer moet compenseren
door hier aan deze tafel eeuwig biefstukken te komen eten
tot ik natuurlijk geen biefstuk meer zien kan
dan zal de ober
die lieve goede ober die biefstukken moeten eten
tot in de eeuwigheid
want bestelt ist es herunter muss ess
die arme lieve goede ober
al die jaren zo goed voor ons geweest
en wat is zijn dank
biefstukken eten tot in de eeuwigheid
biefstukken eten tegen het faillissement
biefstukken eten biefstukken eten en nog eens biefstukken eten

...
al die koeien die afgeslacht worden voor biefstukken die niemand meer wil eten
biefstukken die tegen heug en meug naar binnen gewerkt worden
met pepersaus
zonder pepersaus
met champignons
met gorgonzola saus

doorbakken
medium
rauw
dat moet toch zelfs jou te ver gaan
zoiets gaat toch te ver
veel te ver
zeg nou zelf
of zeg maar niks en kom gewoon mee

[zus reageert niet]

BROER

[sluit de deur weer]

de ene zal vertrekken de ander blijft
het doet er niet toe
wie blijft stelt zich voor dat hij vertrokken zal zijn
en wie vertrekt stelt zich voor dat hij gebleven zou zijn
en wat je werkelijk beleeft
zus of zo
is de kloof die door je heen loopt
de snijdende pijnlijke kloof tussen de ander en jezelf
hoe je het ook doet
blijven of gaan
zus of zo
dat weet je toch
...
als je gaat kom je toch vooral terecht waar je niet heen wilt
en als je handelt doet doe je toch vooral wat je niet wilt doen
uiteindelijk leef en sterf je heel anders dan je ooit had gewenst
zonder enige hoop op de geringste genoegdoening
dat weet je toch
dat hebben sommigen in de familie je toch geleerd
dat hebben de doorgegeven ervaringen je toch geleerd
geschiedenis heeft zo zijn eigen nut

ZUS

[na een stilte]

ik zal je iets vertellen wat ik nog nooit iemand verteld heb
wat ik probeer te vermijden als ik denk
misschien dat je dan-

BROER

[snel]

nee
ik houd niet zo van openhartigheid

bekentenissen zijn maskerachtiger dan zwijgen
je kunt alles zeggen
en toch kruipt het geheim alleen maar achter de woorden weg
schaamteloosheid is nog niet de waarheid
helemaal afgezien van het feit dat je nooit alles zegt
oprechtheid is wanneer ze als zodanig optreedt toch meestal maar een
oplichterspraktijk van leugens
beveiliging van andere heimelijkheden
zwijgen is vaak hygienischer

ZUS

en dat zeg jij

BROER

de zomer laat zich het best beschrijven op [door] een winterdag
jij zoekt een bekentenis
de mogelijkheid dingen een bekentenis toe te kennen
en ik heb geen zin om daar naar te luisteren
straks wordt die ober nog ontslagen
omdat jij hier niet weg wil gaan
wat heeft hij aan zo'n verhaaltje
bekentenis
ontslagen omdat het hem niet lukt jou hier weg te krijgen
en hij is altijd zo goed voor ons geweest
zelfs vanavond nog
kwam hij niet op tijd met de champagne
heeft hij niet de kaarsen voor ons aangestoken
weet hij niet altijd precies wat ik hebben wil
en dat al meer dan twintig jaar
altijd vriendelijk
altijd correct
en dan zou hij door jouw toedoen ontslagen worden
omdat jij domweg weigert te vertrekken
wat kan zo iemand nog doen
waar kan zo iemand nog heen
waar kan een ontslagen ober heen
ja naar macdonalds
maar dat gun je zelfs je ergste vijand toch niet
en als de ober verdwijnt verdwijnt de kok
je weet hoe dol ze op elkaar zijn
en als de kok niet meer kookt
niet meer bakt
dan kan ik hier toch geen biefstuk meer eten
als jij hier blijft zitten
kan ik de biefstukken wel vaarwel zeggen

[...]

BROER

ga je nu niet mee
alleen nu niet
of nooit niet
nooit
als ik je morgen vraag om mee te gaan
wil je dan wel mee
of als ik volgend jaar terug kom
op 1 mei
of 5 mei bevrijdingsdag
ga je dan wel mee

ZUS

nooit

BROER

nooit
nooit meer

ZUS

nee

BROER

het maakt niet uit hoe ik
of ik
dat maakt helemaal niets uit

ZUS

nee

BROER

dus als ik nu de deur uit loop blijf jij zitten

ZUS

precies

[...]

*[broer doet zijn jas aan
loopt naar buiten kijkt niet om
zus zit stil
na ongeveer een minuut komt de broer weer naar binnengelopen*

drijfnaat

en gaat weer zitten]

BROER

en als ik nou ook blijf zitten

ZUS

...

BROER

als ik nu ook besluit niet meer weg te gaan
te blijven
als we dan een familie van blijvers zijn
ben ik het aan de familie verplicht te blijven
daar te blijven waar de familie is
bij de familie te blijven
anders zou het net zijn of ik weg ging
en ik ga niet weg
ik ben een blijver
een eervol lid van de familie

ZUS

doe wat je niet laten kan
[steekt een sigaret op]

[...]

[zus staat op]

BROER

wat ga je doen

ZUS

naar de w.c.

[broer wil haar achterna gaan

gaat weer zitten

staat op

kijkt om zich heen voor hulp

gaat weer zitten

staat plotseling weer op begint met de tafel te schuiven

wil de tafel laten verdwijnen

zodat de zus daar niet meer aan kan zitten

de tafel is te zwaar

geeft het uiteindelijk op en gaat weer zitten

*staat direct op als zus terugkomt
loopt richting w.c
loopt terug
neemt zijn jas mee
en loopt de wc in
zus gaat zitten]*

*[een voor een verlaat het personeel het restaurant
behalve de ober
hij blijft bij de deur staan
wacht
de broer komt uiteindelijk terug uit de wc
blijft bij de tafel staan
trekt zijn natte jas aan
heeft z'n gezicht en haren wat afgedroogd
ziet dat het buiten nog regent]*

BROER

als ik nu niet meteen doorloop naar buiten
ben ik gedoemd hier mijn leven lang te blijven zitten
even zitten gaat niet meer
ik ga
naar buiten
naar huis
terug
en jij gaat of je gaat niet
zie maar
de ober wil ook naar huis
dus dit is het moment
dat ik ga
dus
want als ik nu ga zitten
staan is al moeilijk
ik moet bewegen
ik ga bewegen
ik loop
[loopt richting deur]
zie je dat
ik loop richting de deur
om naar buiten te gaan
ik ben in beweging
there 's no way back
je kunt blijven zitten
of je kunt mee gaan
zie maar

kijk maar wat je doet
het is nu aan jou
ik ben in beweging gezet
ik heb mezelf in beweging gezet
ik ga
naar buiten
naar huis
misschien
of
ergens anders heen
wie weet
als je in beweging bent kan er van alles gebeuren
in ieder geval naar buiten
de regen in
...
dus denk goed na
als niet nu
dan ooit meer
het voelt goed
bewegen richting deur
ik ga het doen
jij dacht iets te doen
maar kijk
kijk eens naar mij
ik doe
ik loop
ik verlaat
ik
...
dat was het dan
dit was het dan
de deur
ik ben er
ik ga
ik

*[loopt naar buiten
fluistert wat tegen de ober
ober doet de lichten uit
sluit de deur en gaat mee naar buiten
sluit de deur af
beiden gaan een andere kant op
stilte
zus blijft zitten
sigaret gaat uit]*

*het blijft even donker
-staat ze toch om weg te gaan?-
en steekt een nieuwe sigaret op
rookt
broer komt voorbij gerend
komt terug met de ober
ober opent de deur
laat de broer binnenen sluit weer af
broer vindt in het donker z'n weg
gaat weer op z'n plaats aan tafel zitten
steekt ook een sigaret op
beiden blijven daar zitten
en roken]*

-DOEK-

3.

de keuken

1e BEDRIJF.

ZUS is in de keuken druk bezig met het voorbereiden van een feest ; salades worden afgemaakt, vloer wordt gedweild, glazen worden klaargezet, er staat soep op, vlekken worden weggeboend [ik schrob en kom boven],... er gaat ook van alles mis; er bakt iets aan, er stroomt iets over, er wordt in vingers gesneden in plaats van in mozzarella, er vloeit bloed in plaats van drank, er wordt gevallen in plaats van gerend, er is geslapen in plaats van gewerkt, er is gegeten in plaats van gekookt, er is drank gedronken in plaats van gekocht, er valt iets op de grond, iets is niet in huis wat het wel had moeten zijn, iets is wel in huis wat er niet had moeten zijn, en iets wil niet, iemand wil niet..

ZUS

ik wil naar bed
lakens deken kussen
altijd als ik in bed stap word ik vrolijk
nergens ben ik zo vrolijk als in bed
het hoeft niet mijn eigen bed te zijn
elk bed
ieder bed is geschikt om mij vrolijk te maken
niets
niemand kan mij zo vrolijk maken als-
mijn bed begrijpt mij
als ik nu naar de slaapkamer ga
om een tafelkleed te pakken uit de linnen stapel
dat kan niet
dat gaat niet
ik kom niet langs mijn bed
het maakt niet uit hoe laat het is
welk uur van de dag
ochtend avond of middag
ik word gegrepen
mijn bed grijpt mij
loop ik er maar even langs om wat sokken te pakken
een onderbroek
de andere kant uitkijken helpt niet
voor ik het weet lig ik er in
'eventjes maar' fluistert mijn bed
en hop daar lig ik
voor uren soms
alweer er ingeluisd
als ik niet oppas houdt het me de hele dag vast
dagen vast

dagen door het bed gegrepen
ik kom mijn slaapkamer niet meer in
mits ik echt wil gaan slapen
veel te gevaarlijk
maar ik moet er in
ik heb die kleden nodig
de tafels hebben kleden nodig
ze voelen zich te kaal voor zoveel mensen
te naakt
de lange tafels zijn klaar
op het tafelkleed na
auw
staan goed
staan lang
een tafel moet lang zijn
lang en slank
een tafel die niet lang en slank is
is geen tafel
daar is niet aan te zitten
daar is niet aan te werken
daar is niet naar te kijken
lange slanke tafels
dat zijn je ware
bij de ramen
langs de ramen
'in het licht
uit het zicht'
en roepen
de tafels roepen
roepen om kleden
kleeeeden
maar de kleden komen niet
auw
[maar] ik kan niet
de kleden roepen
de tafels roepen
en ik
mijn bed roept
mijn bed roept mij
en ik roep mijn bed
nee
de kleden zijn voor het feest
maar als ik ze ga pakken is er geen feest
kun je je eigen feest verlaten
leven is leven

het moet gebeuren
kom op
ik feest
jij feest
zij feest
hij feest
wij feesten
jullie feesten
zij feesten
er wordt gefeest
zij hebben gefeest
ik ben gefeest geweest
mijn god ik stik
waarom heb ik ja gezegd
ja zeggen hoeft niet
nee kan ook
ongeschikt
ik ben ongeschikt voor dit
dit soort dingen
....
met mensen
veel mensen
met regels
ongeschreven regels
'hoe gaat het er mee '
'waar ben je mee bezig '
'heb je laatst nog- '
'wist je dat- '
ongeschikt
totaal ongeschikt
als in totaalweigeraars
totaalongeschikt
als je elkaar niets te zeggen hebt
zeg je niets
dus
in de regel zeg je niets
maar dat is tegen de regels
tegen de ongeschreven regels
zwaar tegen de regels
stel je voor
een feest waarop iedereen zwijgt
omdat niemand iemand iets te zeggen heeft
iets wezenlijks
de schaamte
niemand heeft iemand iets te zeggen

het schuld gevoel
de misplaatste arrogantie
maar
de beleefdheid overwint
de beleefdheid zal overwinnen
lang leven de beleefdheid
beleefdheid is een lang leven beschoren
een lang
lelijk
lijdend leven
liever praten over niets
dan zwijgen over iets
wie ben je nog als je niets te zeggen hebt
alsof ik alles
alles wat ik te zeggen heb niet al op heb geschreven
uit heb gedacht
op heb gedacht
eens gezegd is gesproken
dat weet ik
wat je spreekt zeg je zelf
hoe je spreekt ben je zelf
dat weet ik
maar
een geschreven standpunt is ook-
uitgesproken is ook gesproken
iets-op-schrijven
heet niet voor niets iets-op-schrijven
op = op
daarna valt er niets meer te denken
niets meer te schrijven
opschrijven is immers een eindpunt van het denken
je moet altijd eerst door die blubber heen
voordat er mogelijk een goed gesprek ontstaat
dat is toch niet te accepteren
die beleefdheidsblubber
klef plakkerig en slijmerig
moeilijk afwasbaar
ik ben geen hond
ik heb geen behoefte aan een roedel
mijn roedelgevoel hoeft niet bevredigd
ik heb geschreven ja
ik wil dat anderen het lezen ja
ik hoop dat anderen het lezen
maar waarom een feest
een publikatiefeest

pu-bli-ka-tie
fi-gu-ra-tie
vre-se-lij-ke si-tu-a-tie
schrijven doe je alleen
lezen doe je alleen
feesten doe je alleen
dat kan
dat is heel wel mogelijk
een denkfeestje
een eetfeestje
een slaapfeestje
het lezen zelf
het schrijven zelf is feest genoeg
soms een marteling
maar een feestelijke marteling
immers een zelfopgelegde marteling
maar dit hier
deze komende marteling is onmenselijk
onmetelijk
onmogelijk
oneigenlijk
ondeugdelijk
ontiegelijk onverdraaglijk
ondoenlijk
onvermijdelijk
....
ongeschikt
ongetwijfeld ongeschikt
ben ik
onlogisch onhebbelijk onhaalbaar ongeschikt
onherstelbaar ongeschikt
onontkoombaar ongeschikt
ik
om met mensen
met veel mensen
op onvrijwillige basis
te functioneren
me enigszins te amuseren
er staat een groepje mensen
en ik zie
monden die smakken
kelen die slikken
neuzen die ademen
kiezen die kauwen
lippen die slurpen

ik zie de meest smerige opblaasbeesten
die kilometers ruimte innemen
en ik stik
ik stik of ik sla
schreeuw gil
weg
weg
allemaal weg
als ik ze nou niks te eten of te drinken aanbied
blijft me veel bespaard
maar dat kan dan weer niet op een feest
dat is dan weer onmogelijk
ondenkbaar
ondankbaar
onvergeeflijk
onvermijdelijk zal ik drank moeten aanbieden
en eten
zodat het smakken slikken slurpen slobberen soppen
het hijgen zuchten puffen steunen
kauwen knagen kokken
piepen kraken reutelen rochelen-
menselijke geluiden zijn toch afschuwelijk
mensen zouden geen geluid moeten maken
geen
als een film zonder geluid
hoogstens wat bach er onder
en wat ze te zeggen hebben
wat ze werkelijk te zeggen hebben
kan neergeschreven worden
en al of niet gelezen
wat heerlijk zou dat zijn
ben ik niets vergeten schoon te maken
ik kan de mensen niet ontvangen in een aangekoekte keuken
een vieze w.c.
een beslapen slaapkamer
wat een onzin
alsof het huis 'ontleefd' moet worden
alsof het er moet uitzien alsof hier niet geleefd wordt
alsof ik de indruk wil wekken dat ik niet pies poep eet slaap sex en knoei
alsof rommel geen onderdeel van mijn bestaan is
nee
ik moet ruimte maken
zolang ik hier leef is dit huis op maat gemaakt
op maat voor een persoon
mijn persoon

en nu wil ik opeens
wil ik
wil ik wel
dat de ruimte zich vult met velen
met gelach en gepraat
gedol en gedruis
wil ik dat echt
ik moet het huis gastvrij maken
nee
niet vrij van gasten
dat niet
onjuiste woord voor de juiste gedachte
juiste woord voor onjuiste gedachte
onjuist
juist
ruimte maken
opdat de gast zich vrij zal voelen
en niet opgesloten
gevangen
als gast moet je je vrij voelen
de gast wel
de gast dan toch in ieder geval
opdat ze voelen dat ze welkom zijn
voor deze avond
slechts voor deze avond
gastvrij genoeg voor een avond
[alles is schoon
bedoeld of onbedoeld
alles is schoon
leeg en schoon]
komen mijn toekomstige lezers
nee
hoogstens mijn toekomstige verkopers
heb ik daar zin in
nee
zit ik daar op te wachten
nee
als ze het willen verkopen
laat ze het dan verkopen
hup de straat op
als ze willen feesten
laat ze dan feesten
maar hou mij er buiten/ zonder mij
ik wens geen aanleiding te zijn
noch te geven

een uitgeverij is ook een geschikte plaats
is de geschikte plaats
de meest geschikte plaats voor feesten als dit
voor dit soort feesten
dit soort niets-feesten
feitelijk de meest geschiktste plaats
al die ogen
al die handen
al die monden in mijn huis
en straks ook allemaal op mijn w.c. zeker
[nee
nee
nee]
ik doe het niet
ik hoef het niet
ik heb me bedacht
ik bedenk me
ik denk denk denk
dus bedenk me
ik hang een bordje op mijn deur
met het adres van mijn uitgever
'feesten ginder'
genoeg is genoeg
ik heb dat hele boek al geschreven
een feestje kan er echt niet meer bij
wat gebeurt er als je je eigen feest niet geeft
niets
de boeken
hoe voorkom ik dat er aan de boeken wordt gezeten
hoe voorkom ik dat er in de boeken wordt gelezen
in dit huis worden geen feesten gegeven
zelfs geen familiefeesten
in dit huis
in deze familie mag toch alleen de wijn ademen
dit is geen huis voor feesten
voor dit soort feesten
voor feesten aan huis
'alleen een beest feest'
wij vierden
'de mens viert
het beest feest'
dat is onze familie
dat is toch het verleden waarmee ik wil afrekenen
daar wilde ik toch mee afrekenen door dit feest te geven
na dit feest zou het huis nooit meer hetzelfde zijn

nooit meer zichzelf
bewogen muren
opgewekte vloeren
hemelhoogjuigende plafonds
en swingende deuren
en ademende ramen
ik ben een beest
dus ik feest
misschien wilde ik juist daarom wel een feest geven
juist daarom wilde ik dit feest geven
natuurlijk
nu weet ik het weer
en nu ik het weet
is het niet meer nodig
onnodig een feest te geven
onbewuste beweegredenen geopenbaard verliezen hun kracht
worden absurd
onnodig
nu ik het absurde van de situatie inzie
is het feest onnodig
[roept] 'het feest kan afgelast '
het feest is ontmaskerd
het heeft geen bestaansgrond meer
weg met het feest
weg
[roept nogmaals] ' het feest kan weheg '
ontruimen maar
de drank
de hapjes
de stoelen
de bloemen
de glazen
de borden
het bestek
weg ermee
pesto
pasta
basta
ik zie in dat het belachelijk is
ik ben genezen
puberale onzin
ridicule bespottelijkheid
vreselijke absurditeiten
mijn feestje
nou ik heb mijn feestje al gehad

ik heb geen behoefte aan nog een feestje
ik heb behoefte aan succes
ik wil gelezen worden
gehoord
niet gezien
geen feestje
het feestje is me aangedrongen
opgepraat
op
....
ik heb nooit een feestje gewild
feestjes worden je altijd opgedrongen
op
op
op
en als niet
alsnog geannexeerd
door derden
op = op
voor elk feestje wordt er teveel gesjouwd
een rug wordt overbelast door een feestje
feestjes zijn ruggen vernielers
feestjes zijn sowieso sfeervernielers
gespreksvernielers
glazenvernielers
altijd vallen er glazen stuk op een feestje
ik ben gesteld op mijn glazen
ik wil niet dat mijn glazen
onze glazen iets overkomt
glazen kunnen langer leven dan je familie
bijna al onze glazen hebben de familie overleefd
anderen hebben misschien zomaar glazen
wij niet
de glazen zijn onze feestgasten
met de glazen drinken wij
met de glazen hebben wij een goed gesprek
een glas kan luisteren
een glas weet wanneer het genoeg heeft gehad
natuurlijk heb je ze in alle soorten en maten
dat heb je met alles
maar onze glazen zijn uit het goede hout gesneden
uit het goede glas geblazen
[er zijn maar weinig glazen waar je zo van op aan kunt als onze familieglazen]
en waar heb je meer glazen nodig dan in het huis van je familie
onzin

niets helpt bij je familie
de glazen vernielen je gevoel voor verhoudingen
dat is prettig
dat is goed
een uiterst middel
maar een noodzakelijk middel
als denken rennen en vloeken niet helpt dan zijn er altijd nog de glazen
lang leve de glazen
[zoekt de fles]
iedereen wil meedoen
en tegelijkertijd met rust worden gelaten
is de fles leeg
waar is de opener
ooooo
de flessen moeten nog open
waar is de kurkentrekker
genoeg
alsof die mensen zelf geen fles kunnen opentrekken
genoeg is genoeg
de mens streeft naar geluk
ook ik
is het wel genoeg
heb ik wel genoeg
ben ik wel genoeg
hopeloos
hongerige mensen bijvoorbeeld
hongerige mensen op een aflopend feest [aan het einde van een feest]
als er iets is wat je niet moet hebben
zijn het wel hungerige mensen op een aflopend feest
hongerige mensen aan het einde van iets
dat moet ten alle tijden vermeden worden
genoeg
het is genoeg
als het geen genoeg meer is is het genoeg
de freule schreed door de serre
de trein donderde voort
... het ..licht verblindde de chauffeur
[andere diktee zinnen]
als ik nu alles in de kamer zet
alles klaar
dan kan ik toch
ik kan me voor doen als iemand van de bediening
wie kent mij nou
naar een feest gaan is tot daar aan toe
maar zelf het middelpunt zijn

zelf de aanleiding
ik wil naar bed
ik wil met rust
...
of als de persoon die de drank komt brengen
waar blijft de drank trouwens
waar blijft de bestelde drank
waar zijn de flessen
er zijn helemaal geen flessen
de drank zou hier allang moeten zijn
de drank had hier allang moeten zijn
zonder drank geen feest
dat kan dus ook altijd nog op de deur
'wegens afwezigheid van drank geen feest'
'volgende keer beter'
zonder drank is er niets aan
geen drank
geen feest
een feest zonder drank is stank voor dank
een feest zonder drank is godsonmogelijk
waar blijft de drank
heb ik een bel gehoord
de telefoon
of is het gewoon voor de deur gezet

[gaat kijken]

niets
dat ik daar niet eerder aan gedacht heb
wat stom
er kunnen elk moment mensen komen
en ik heb geen feest-
ik heb geen drank
hoe kan ik dat nou over het hoofd hebben gezien
stom
geen drank
en ik maar
en ondertussen is er helemaal niets om een feest mee te maken
gewild of niet
zou ik onbewust
ja zo ben ik
ik ben niet te vertrouwen
onbewust ben ik niet te vertrouwen
mijn onderbewuste is niet te vertrouwen
zelf krijg ik er ook geen hoogte van

ik doe het een en wil het ander
ik denk dat ik doe wat ik wil
wat ik voel
maar dat blijkt dan iets anders te zijn
iets totaal anders
niet alleen het tegenovergestelde
maar gecompliceerder
oneindig gecompliceerder
het tegenovergestelde zou te makkelijk zijn
....
alles wat er maar toevallig mis gaat
probeer ik alsnog aan mezelf te wijten
tobbend ga ik ten onder
tobbend zal ik ten onder gaan
ploeterend
luctor et emergo [liever een variatie]
ten onder in het feestgedruis
zonder drank

*[de telefoon gaat
en de bel
zus verdwijnt onder tafel]*

[van onder de tafel]
nee nee
als ze nou een voor een
misschien dat ik dan
maar dit
deze oorlog
deze aanval
hier doe ik niet aan mee
ik zit op de wc
ik ben in slaap gevallen
ik moest eerst de telefoon voor de deur
of eerst de deur voor de telefoon
ik denk er niet aan om ook maar iets
de opdringerigheid

[het gebel wordt harder / indringender]

maar misschien is het wel de drank

[het gebel en getring gaat nog steeds door]

aan de deur

of aan de telefoon
maar stel dat het de eerste gast is
een vroege eerste gast
en als er EEn is volgen er meer
en voor je het weet heb je ongewild toch een feestje
en kan ik daarna in paniek raken over de afwezigheid van drank
het nadeel van pessimisme is dat het niet productief is
het is breed en diepzinnig
het levert schitterende resultaten op
maar het is te zwaar
en het zet geen zoden aan de dijk

[doet niets]

het is duidelijk
het soort mens dat ik ben is niet geschikt voor de toekomst
telefoon of deur
wat eerst
wie is de drank
deur of telefoon

....
of niets

als ik niets doe
hoeft er ook geen drank te zijn
is er ook geen feest
de fles wodka in de vriezer volstaat

*[ZUS komt van onder de tafel vandaan
grijpt naar de wodka]*

misschien was het de krantenjongen wel
onzin
ik lees al jaren geen kranten meer
ik las ze met teveel aandacht
ik las zelfs berichten
waar ik met niemand een gesprek over zou willen beginnen
en de irritatie over de krantenjongens
de krant van 's ochtends bezorgen ze 's avonds
en de avondkrant ontving ik pas de volgende morgen
en er is niets zo oud als de krant van gisteren
dat begrijpen die krantenjongens niet
of het nou jongens of meisjes zijn
het blijven krantenjongens

maar wat een ochtendkrant is
begrijpen ze niet
wat een avondkrant is
nee
nooit
ze hebben geen besef
geen benul
ze doen wat ze moeten doen
het hadden net zo goed worsten kunnen zijn
ochtend worsten
avondworsten
rechtse worsten
linkse worsten
het zal ze worst wezen wat ze in die brievenbus stoppen
gelukkig heb ik geen krant meer
maar wel een broer
als hij nu maar niet belt
als hij nu ook nog maar es niet belt
misschien was hij dat wel
die telefoon
misschien belde hij
net nu
nu net
dan belt hij natuurlijk straks nog een keer
tijdens het feestgedruis
hij belt
en hoort het feestgedruis
welk feestgedruis
grote kans dat hij belt vandaag
waarom heeft hij gisteren ook niet gebeld
zoals altijd
zoals afgesproken
hij belt
hij zal bellen
hij moet bellen
ik weet zeker dat hij belt
zijn telefoontje zal alles verstieren
verpesten
verprutsen
natuurlijk is het niet genoeg dat ik het zelf al verpruts
hij komt me helpen
helpen verprutsen
hij zal de feestvreugde definitief verjagen
vermoorden
hij zal het feest de das om doen

ik had na vandaag nog twee hele dagen
twee hele dagen de tijd voor zijn definitieve thuiskomst
twee dagen de tijd om het huis weer in de oude staat te herstellen
alsof er geen feest
alsof er niets
twee vuile bordjes wat broodkruimels
een halve fles wijn
een kleine enscenering van het dagelijkse
zal je altijd zien
als je een telefoontje van iemand verwacht
is het altijd iemand anders
en als je niet wilt dat iemand belt
belt ie
zo gaat dat toch altijd
hoe onwaarschijnlijker des te waarschijnlijker
de enige manier om te zorgen dat je niet ongelukkig wordt
is om het alvast te zijn
waar ben ik mee bezig
ik ben toch al jaren volwassen
hij is mijn moeder niet
ik ben zijn puber niet
als ik een feest wil geven
geef ik een feest

[er wordt aan de deur gebeld]

maar wil ik een feest geven
dat is de vraag
de vraag
de vraag
feest of geen feest

[er wordt nogmaals gebeld]

als ik nou maar wist wie-
laat me nadenken
ik denk me stijf
chocolade
waar is het chocolade
de de de

*[graait iets uit een kastje
en verdwijnt weer onder de tafel]*

'hoe kleiner het is

hoe groter het wordt'
chocola met noten voor onoplosbare problemen
schijnbaar onoplosbare problemen
zei hij altijd
denken
zuigen
proeven
dan
er even niet over denken
alleen de chocola
en...
opeens
was het er
is het er
zal het er zijn
iets had het probleem opgelost
in dat gat van het denken
in de chocola-pauze
zomaar
alsof iemand
alsof de chocola
nooit wat je dacht
maar altijd goed
precies goed
okée
zuigen
proeven
....
even niet
...
en dan
en dan

[de geur van verbrand brood verspreid zich door de ruimte]

het brood
nee
niet ook nog eens het brood

*[wil onder de tafel uit rennen
stoot natuurlijk haar hoofd]*

alle tekenen zijn tegen

[er valt iets op de grond]

stuk]

onhandig geeft toch niet
nee nee
onhandig op weg naar iets
en dat uiteindelijk bereiken
nee dat geeft niet
maar alleen maar onhandig op weg
maar nooit iets bereikend
dat is
dat is niets
dat is alsof je niets
nooit ooit iets
niets gedaan hebt
geprobeerd
gepoogd
geploeterd
verstoken in getob

[komt weer boven tafel]

al tobkend kom ik boven

*[gebel en geklop
vrij indringend
zus duikt nu definitief onder tafel]*

het brood zegt nee
de uien zeggen nee
de drank zegt nee
de tafelkleden willen niet
de mayonaise wilde niet
de tomaatjes
de telefoon
om het nog maar niet te hebben over
de w.c.
de boeken
het huis
alles zegt nee
en ik ook
ik nu ook
hier in huis wordt toch altijd alles overlegd
geweigerd
en overlegd
overlegd

en geweigerd
alles wordt hier overlegd
tot in den treure
aanwezig of niet aanwezig
met de levenden
en de doden
een overleg met de dode portretten aan de muur zijn hier aan de orde van de dag
stemmen in je hoofd zijn moeilijk om zeep te brengen
mijn broer is er niet
en ik heb niet overlegd
gelukkig is hij er niet
als hij er was geweest had ik nooit ja gezegd tegen dit feest
omdat hij er niet is
is het feest er wel
[maar dat betekent niet dat er niet overlegd kan worden
overleg kan altijd
overal
door alles heen
aanwezig of niet aanwezig]
het feit dat ik hier nu alleen leef
tijdelijk alleen leef
betekent niet dat er niet-
ik heb het hem niet gevraagd
ik heb hem niets gevraagd
hij zou nee kunnen zeggen
ik heb het hem expres niet gevraagd
omdat ik verwachtte dat hij nee zou zeggen
hij zou ook nee zeggen
ik weet zeker dat hij nee zou zeggen
hij zegt altijd nee
hij leeft in nee
'helaas heb ik geen toestemming'
'mijn familie geeft me geen toestemming'
'bestemmingsplan voor het feest afgekeurd'
geweigerd
helaas
overmacht
hij kent alle grenzen van het nee
en zijn nee is een uitgestrekt gebied
groter dan
groter dan
werkelijk vreselijk groot
het ja in het nee kent hij
het misschien in het nee
alle mogelijkheden van het nee kent hij

je kunt ze zo gek niet bedenken of het kent ze
elk nee in elke taal
elk nee in elke kleur
nee nee nee
wij dachten dat hij 'nee' heette
jopie en ik
wij dachten dat 'nee' zijn naam was
het vleesgeworden nee
dat is hij
waar jopie het ja was
werd
was hij het nee
zijn ja is geboren uit dat nee
jopie hoorde nee
en dacht ja
zei ja
ja ja ja
en ik
tja
nja
nou ja
...
heb ik wel ja gezegd
misschien
maar ik bedoelde nee
ja is ja
en nee is nee
en ik bedoelde nee
nee
nee
nee
....
waarom wordt ja met één a geschreven
en nee met twee
twee ee's
één a
twee ee's
dat zou ik wel eens willen weten
dat is met twee maten meten
twee letters is korter dan drie
makkelijker
sneller
ja is een val
zie je wel
het woord ja zelf bewijst al dat je het niet moet geloven

it's a set up
forget it
ik trap er niet in
neen
neen
neen
neen

2e BEDRIJF.

-alleen een beest feest-

een al aangevreten buffet..

halverwege het feest

aanwezig zijn in ieder geval naast ZUS:

de beer -uitgever

de vos -editor

de garnaal -schrijver

de olifant -toneelschrijver

het hert -toneelspeler

de duif -toneelspeler

het gilaapje -jonge schrijver

het varken -beeldend kunstenaar

een vlieg -publicist

een hagedis -dichter

een geit -beroep onbekend

HET VARKEN

waar waar waar
het is waar

DE OLIFANT

niets is meer waar
alleen nog maar waarschijnlijk

HET VARKEN

ja
het is waar
ik herhaal mezelf steeds
ik herhaal steeds weer dezelfde dingen
steeds weer
telkens herhaal je jezelf
en verlies je een deel van jezelf
ik word een toneelspeler die zichzelf speelt
maar ik ben geen toneelspeler
het lijkt altijd het normale leven
maar dat is het niet

DE OLIFANT

je haalt me de moorden uit de wond
ik bedoel-

DE DUIF

maar
maar ik hou van herhalingen

ik hou van de bevestiging
ik wordt vrolijk van herkenning
hoe vaker
hoe liever
ik vind dat ook wel komisch
dat ik vrolijk wordt van herhaling
ik verveel me nooit

HET VARKEN

je herhaalt jezelf
en verliest een deel van jezelf
zo zit het

HET GILAAPJE

[tegen de duif]
ik vind iemand die heel erg veel herhaalt
en iedere keer op een andere manier iets herhaalt
heel erg grappig

HET VARKEN

ik denk ik werk verder niks
ik heb geen ander leven
dat is mijn probleem

DE OLIFANT

de domme schrijver
de domme schilder zoekt altijd naar motieven
terwijl hij toch alleen maar zichzelf
alleen maar zijn leven hoeft te volgen
hij wil altijd dezelfde blijven
maar nooit hetzelfde schrijven

HET VARKEN

toen ik begon was ik iemand
nu ben ik niemand
ik word wat ik maak
hoe meer ik maak
hoe meer ik verlies
hoe meer ik werk
hoe minder ik ben

HET GILAAPJE

of iemand die schreeuwt
vind ik ook grappig
meestal
en iemand die boos is
iemand die boos is is ook echt heel grappig
ik vind iemand die schreeuwt grappig
en ik vind iemand die boos wordt heel grappig

DE OLIFANT

ik zeg ook steeds weer hetzelfde

met andere woorden
met andere woorden
zeg ik steeds weer hetzelfde
of met dezelfde woorden
zeg ik steeds weer hetzelfde

HET VARKEN een ander leven heb ik niet
dit is het
ik was iemand
ik ben niemand
een ding

DE OLIFANT steeds weer hetzelfde
met andere woorden zeg ik steeds weer hetzelfde

HET VARKEN hoe meer ik maak
hoe meer ik verlies
hoe meer ik opga in mijn omgeving
tafels stoelen banken
boeken muur
vloer plafond
het licht dat zich door de ramen naar binnendringt
hoe meer ik werk
hoe minder ik iemand ben
maar alles wat ik heb is mijn werk
ik denk ik werk verder niks
denk werk herhaal verder niks
denk werk
herhaal
herhaal

DE OLIFANT uiteindelijk wordt er altijd steeds weer hetzelfde gezegd

HET GILAAPJE iemand die zich verliest in herhaling en in boos zijn
vind ik grappig ook
omdat het zo onhandig is
ik vind onhandige mensen grappig
en bange mensen vind ik ook soms grappig
zichzelf herhalende bange mensen vind ik grappig ja

DE OLIFANT of met dezelfde woorden steeds weer hetzelfde zeggen

DE DUIF uiteindelijk wordt er altijd steeds weer hetzelfde gezegd
heerlijk

HET GILAAPJE ik vind dat grappig
niet leuk
grappig
niet omdat het grappig is
nee
omdat ik het grappig vind

HET VARKEN kunst is voor mij niet grappig
problemen problemen problemen
er zijn altijd maar problemen
ooit heeft het kunstenaarschap me gered
me een alibi gegeven
maar nu

HET GILAAPJE omdat ik het grappig vind
en omdat het niet de hele tijd grappig is natuurlijk
'ga met mij mee
naar groesbeek aan zee'

DE DUIF katwijk
katwijk aan zee

HET GILAAPJE katwijk aan zee

HET VARKEN ik ben uitgenodigd in groesbeek
ik geef niet veel om groesbeek
wat voor een idee kan ik hebben in groesbeek
je moet geen beslissingen nemen
je moet op het juiste moment een goed idee vinden
daar gaat het om
het beslissen uitstellen
maar alert blijven voor het juiste moment
op het juiste moment moet er iets tevoorschijn komen
op het juiste moment moet er iets verdwijnen
en dat moment
dat moet je herkennen
*[het varken af
opkomst de beer en de vos
zwaaien naar zus en mengen zich in de groep]*

ZUS hallo

HET VARKEN hallo

ZUS er is ook eten hoor

HET VARKEN ja dat heb ik gezien

ZUS ...

HET VARKEN ...

DE BEER *[tegen HET GILAAPJE en zo indirect ook tegen de olifant]*
kijk jij schrijft een boek
en dat geef je aan mij
ik heb absoluut geen verstand van kunst
en literatuur enzo
ik doe gewoon zaken
onder het mom
dat ik iets voor de kunst wil doen
doe ik gewoon zaken
want als ik voor die kunst geen cent krijg
zet ik er geen stap voor
zo ben ik
ik wil altijd alleen maar zaken doen
en het liefst zo snel mogelijk
bijvoorbeeld
ik kom bij jou binnen
natuurlijk met een aktentas
die doe ik open
als een grote bek

DE VOS zo

DE BEER hongerig naar jouw manuscript
en ik ga vervolgens zitten loeren
tot je mij uiteindelijk je manuscript geeft

DE VOS hap
dicht

DE BEER omdat ik denk dat ik daar resultaat mee kan hebben
anders was er natuurlijk geen haar op mijn kale hoofd
die daar aan dacht
ik ben geen filantroop
zodra ik dat manuscript in de buik van mijn aktentas heb

DE VOS hap
slik

DE BEER wil ik eigenlijk meteen weer weg
en wie jij dan eigenlijk bent
wie dat manuscript ook geschreven heeft
is me eigenlijk worst

DE VOS hap
slik
weg

DE OLIFANT iemand geeft iets uit
hij geeft het uit
en is het kwijt
uitgegeven is uitgegeven
dat is feitelijk de definitie van een uitgever

DE BEER kan me niets schelen
als ik maar uit kan geven
zo simpel

HET GILAAPJE wat een uitgever is lijkt me duidelijk
een boek uit gever
maar een uitgever zonder boeken
dat lijkt me lastig

DE OLIFANT hij geeft spullen uit die hij accepteert
de uitgever
en dan is hij ze kwijt
of omdat hij er niet van houdt
of omdat hij niet weet wat hij doet
maar kwijt is hij ze
uitgegeven
voor eeuwig
dat is het enige soort uitgever dat ik ken
hoe fantastisch ze ook zijn
soms
sommige
ze geven maar wat uit
en daarna is het kapot
kapot of kwijt

[de beer gaat drank halen en komt dan weer terug]

DE OLIFANT mijn makke is dat ik veel te hoog opgeleid ben voor mijn nivo
ik heb het nivo van een mavo-leerling
en ik ben opgeleid als briljant gymnasiast

mijn studie rechten ging ook meteen mis
veel te moeilijk
mijn psychiater was ook veel te intellectueel voor mij
de meeste boeken snap ik niet
ik lees nooit meer
vroeger wel
maar nu vind ik het walgelijk
en ik kom nooit in een museum
ik wordt gek van die gebouwen
ik zie schlemmer staan
en weet meteen dat ik er niet naartoe ga
als ik met iemand ben die er wel in wil
dan blijf ik buiten wachten en eet ijs
toeters ijs
veel mensen denken dat ik ontzaglijk gecompliceerd ben
en dat laat ik maar zo
maar ik ben doodsimpel
ik kan alleen niet normaal leven

[ook olifant gaat wat te drinken halen]

HET HERT wat doe jij hier

ZUS op dit feest

HET HERT op dit feest

ZUS hoezo

HET HERT ik had jou hier helemaal niet verwacht

ZUS nee

HET HERT nee

ZUS ...

HET HERT jij houdt daar toch niet van

ZUS nee

HET HERT nou dan

ZUS tja

DE OLIFANT *[met een glas in z'n hand]*
het is haar feest

HET HERT o

ZUS ja

HET HERT dan moet je wel

ZUS ja

[het hert beweegt zich naar de groep]

HET GILAAPJE *[tegen de duif over de olifant]*
ik verdenk hem ervan ontzettend veel humor te hebben
in ieder geval humor die ik daar toch wel in zie
het is niet alleen maar grappig gelukkig
maar ik vind het vaak heel grappig
hij is vaak heel conservatief
en soms heel erg vooruitdenkend
visionair

DE DUIF maar ook soms heel ouderwets vind ik

HET GILAAPJE heel misogyn soms
wat ik ook weer heel grappig vind

DE DUIF ja
als hij vrouwonvriendelijk is bijvoorbeeld

HET GILAAPJE dat vind ik dan weer heel grappig

DE VOS is er iets mis

DE BEER nee hoor

DE VOS staan mijn ogen scheef

DE BEER nee
ik stond te staren
te denken

DE VOS over mij
of-
moet ik een gesprek beginnen

	over de film hoe heet ie ook al weer met die naam van die lift waar je ook liften van hebt over de oorlog zo'n man die dan aan het eind van de oorlog je hebt een slechte ss-er en aan de andere kant een goede duitser en ze zijn helemaal hetzelfde en die ss-er beslist wie er gedood moet worden en wie niet en de goede duitser wie er gered moet worden en wie niet het is een heel succesvolle antisemitische film	DE VOS	ja de ene kant doet wat 'm gevraagd wordt open en de andere kant weigert dicht dan krijg je een diagonaal dat is scheef daarom lijken ze scheef
DE BEER	shindlers list	DE BEER	ik vind scheef wel sexy/wat hebben
DE VOS	zie je wel van die liften ja die was ik claustrofobisch geweest had ik de verbanden eerder gelegd	DE VOS	nee dat is een ander soort scheef wat jij bedoelt dat heet amandelvormig of indisch maar dat heb ik niet normaal staan mijn ogen niet scheef als alles in mijn ogen open wil zoals meestal dan staan ze niet scheef [dat weet je toch wel dat heb je toch wel gezien]
DE BEER	er zijn altijd mensen die de macht hebben om te redden en te doden en ze zijn bijna dezelfde en er zijn mensen die die macht niet hebben	HET VARKEN	<i>[komt terug en doet iets iedereen valt even stil]</i> in mijn geval is het verschrikkelijk omdat ik zo professioneel geworden ben ja effect hebben op het publiek dat kan ik maar dat is niet de taak van een kunstenaar <i>[en verdwijnt weer]</i>
DE VOS	nee sommige mensen kunnen voor god spelen en sommige mensen kunnen dat niet		
DE BEER	ja ja dat is het grote verschil in het leven		
DE VOS	of zijn het toch mijn ogen ze voelen raar ik krijg ze niet echt open ze zijn wel open maar ze voelen niet open eigenlijk willen ze niet open daarom staan ze waarschijnlijk scheef ze staan toch scheef toch	HET GILAAPJE	en dat stuk op dat paard van hem <i>[natuurlijk weer over de olifant]</i> dat ben ik de jonge schrijver dat zou ik kunnen zijn dat is iemand zoals ik zo iemand ben ik
		DE DUIF	komt toch op op het einde
DE BEER	scheef	HET HERT	nee in het begin al

DE DUIF ja
als ze mee naar zee willen

HET GILAAPJE na de vermeende pauze
dan is ie er opeens

HET HERT ik speel dat

HET GILAAPJE ja

DE DUIF mooie rol

HET HERT graag gespeeld

DE BEER het begint
en het begint niet
ze zitten op een bankje
rare kostuums
doen niets
god dat is verschrikkelijk mooi
ook irritant
omdat ze niet beginnen
het is de mate waarin het gif en de stroop gedoseerd zijn
er moet altijd spanning zijn
anders is het een bonbondoos

HET HERT gaan we weer spelen

HET GILAAPJE ja
mooie rol

DE OLIFANT [*tegen ZUS*]
wat een licht

ZUS ja

[...]

HET HERT [*over de olifant*]
hij zei ik heb een cadeautje
ik kom het spelen
ik houd niet van cadeautjes
houd jij van cadeautjes

HET GILAAPJE nee nee

HET HERT als je iets gegeven wordt
in de vorm van een cadeautje
ben je altijd maar verplicht het aan te nemen
geen gift
maar een plicht
plicht
en dan die monsterlijke beeldspraken als
een gegeven paard
als je dat nou eens niet in de bek wilt kijken
als je nou eens niet van paarden houdt
ze geven iets
en verbinden zich aan je
het aannemen is als het tekenen van een contract
maar mag je weigeren
nee weigeren mag niet
hoort niet
kan niet
dus wie geeft nou wat
de een geeft vrijwillig
en de ander moet onvrijwillig iets accepteren
onvrijwillig reageren
onvrijwillig meespelen
meedoen
in een spel dat hij verafschuwt
en wat krijg je
het gevoel dat de ander jou totaal verkeerd inschat
niet begrijpt
nooit begrijpt
en nooit begrepen heeft
het toont de blindheid van de gever
de kortzichtigheid
de fantasieloosheid
de gever geeft toch alleen dat aan de persoon
waarvan hij wil dat dat bij die persoon hoort
waarvan hij eist dat jij dat bent
zoals hij wil dat je bent
maar zo ben je niet
en zo wil je niet zijn ook
je maakt zelf wel uit wie je bent
wat je krijgt
en van wie

[*olifant weer terug*]

HET GILAAPJE denk je
 dacht je

ZUS kun je me misschien die fles aangeven

EEN VLIEG die

ZUS nee daarnaast

EEN VLIEG maar die is leeg

ZUS precies

EEN VLIEG ik ben toch niet te laat

ZUS waarvoor

EEN VLIEG voor het feest

ZUS o het feest

EEN VLIEG ja

ZUS o nee hoor
kijk maar het is er nog

EEN VLIEG maar ben ik niet te laat

ZUS je zou te laat zijn als iedereen vertrokken was

EEN VLIEG is het al lang bezig

ZUS wat

EEN VLIEG het feest

ZUS o dat
nee hoor
een paar uur

EEN VLIEG echt waar
wat vreselijk

ZUS hoezo

EEN VLIEG ik dacht-
laat maar

ZUS omdat het nog niet op gang gekomen is dacht je-

EEN VLIEG nee hoor

ZUS nee

EEN VLIEG nee

ZUS ziet het er uit alsof het net begonnen is

EEN VLIEG nee nee
ik dacht alleen-

ZUS ja

EEN VLIEG er zou toch nog iets gebeuren

ZUS wat dan

EEN VLIEG iets

ZUS nee hoor
er gebeurt helemaal niets
helemaal niets

EEN VLIEG jaja
okée

[een vlieg probeert in de buurt van de groep te komen]

DE DUIF de jezuïeten zeiden altijd
 er zijn twee soorten paarden
 je hebt luxe paarden
 volbloedpaarden
 en je hebt werkpaarden
 dat zijn de koudbloedpaarden
 de leegbloed paarden
 de paarden zonder bloed
 de bloedeloze paarden
 werkpaarden moeten hard werken om warm te lopen
 dit hier is zo'n koudbloed paard

	en dat was ik dan en dat moet harder werken de volbloedpaarden zijn luxe paarden daarbij gaat alles vanzelf dat was het verschil verschrikkelijke dingen zeiden ze of je moest intelligent zijn dat was ik niet of sportief dat was ik natuurlijk ook niet ik was ontzettend onsportief een hele zware bril droeg ik		natuurkunde wiskunde en scheikunde hebben me altijd tegen gehouden ik ben drie keer blijven zitten ik moest hard werken dus ik werkte hard en zonder het gedachte resultaat twee keer voor wiskunde gezakt twee keer voor natuurkunde gezakt
HET GILAAPJE	hè	DE VOS	<i>[tegen de beer]</i> kom zitten lekker kletsen
DE DUIF	brilmontuur een heel zwaar brilmontuur	DE BEER	ik sta liever
HET HERT	om niet te vallen	DE VOS	maar hier is een stoel vrij
DE DUIF	nee om op te vallen als je noch sportief noch slim bent dan doe je rare dingen een strik dragen iedereen moest een das dragen en ik droeg een strik ik droeg dus een strik in plaats van een das dat was mijn verzet om ze te treiteren omdat ik anders alleen maar dat werkpaard was werkpaard zonder- zonder succes eigenlijk dat is toch een mank beeld daar moest ik iets tegenover stellen	DE BEER	ik sta liever
		DE VOS	maar straks is die stoel weer bezet
		DE BEER	dat is niet erg
		DE VOS	dan gaat er iemand anders zitten
		DE BEER	prima
		DE VOS	die begint dan tegen mij te kletsen
		DE BEER	...
		DE VOS	en ik wil helemaal niet kletsen
		DE BEER	en net wou je nog-
HET HERT	ik wou veearts worden om veearts te worden moet je natuurkunde en scheikunde en wiskunde kunnen natuurkunde en wiskunde kon ik niet dus dat ging niet zonder natuur en wiskunde geen veearts en scheikunde	DE VOS	ja met jou
		DE BEER	nou
		DE VOS	jou ken ik
		DE BEER	en

DE VOS	jou heb ik wat te vertellen		in je lievelingsbiotoop ook weer niet toegelaten wordt dat is-
DE BEER	wat dan		mijn vader begreep dat echt niet echt niet
DE VOS	... doe niet zo flauw	DE DUIF	de foute studiemethode zeiden ze altijd die heeft geen studiemethode gevonden
	<i>[het varken komt op gaat op de stoel naast de vos zitten]</i>	HET VARKEN	ik ben gaan studeren om niet geïsoleerd te raken en niet helemaal naar de bliksem te gaan om mezelf te dwingen met mensen van mijn leeftijd om te gaan de studie zelf heeft me nooit geïntresseerd
DE OLIFANT	advokaat moest ik zijn van mijn vader of notaris dus ik ben rechten gaan studeren ik moest rechten studeren dus ik heb rechten gestudeerd een tijdje ik dacht ach pleiten is spreken is- strafrecht het liefst dat er ook moorden gebeuren en zo plastische dingen dus eerste kandidatuur blijven zitten gezakt toen kwam ik op de academie eindelijk dacht ik hier zou het toch wel gaan dit kan ik toch en wat denk je	DE OLIFANT	maar ik ben dan uiteindelijk toch geslaagd tenminste ik mocht er af ze hebben me laten gaan uiteindelijk hebben ze me dan laten gaan en daarna toen ik er vanaf was van die academie van die school toen ik geslaagd was min of meer geslaagd toen ben ik gewoon begonnen
HET HERT	nee	HET HERT	tuurlijk
DE OLIFANT	jawel klassikaal gezakt de hele klas iedereen	DE DUIF	dan begint het pas
HET HERT	hoe kan dat nou		<i>[een hagedis loopt aarzelend langs de groep HET GILAAPJE grijpt deze in de kraag tot schrik van de hagedis]</i>
DE OLIFANT	door de artistieke raad van de academie als je thuis moet gaan uitleggen dat je na drie jaar blijven zitten	HET GILAAPJE	praat met me snel doe alsof je met mij in gesprek bent
		EEN HAGEDIS	als ik nu iets tegen je zeg ben ik toch ook met je in gesprek
		HET GILAAPJE	kies een onderwerp

snel
 EEN HAGEDIS wat
 HET GILAAPJE het plafond
 de vloeren
 de krant
 het uitzicht
 problemen
 EEN HAGEDIS wat wil je nou precies
 HET GILAAPJE laat maar
 het is al niet meer nodig
 wat een gedoe toch altijd
 EEN HAGEDIS zeg dat wel

[hagedis blijft besluiteloos dan maar staan]
 ZUS *[tegen een geit]*
 nee
 je loopt via de voor-ingang van het park
 onder het viadukt door
 blijf links van het water en sla dan die zij-ingang af met die poort
 met dat plein erachter
 ongeveer op tweederde van het park
 linksaf dus
 steek dat plein over
 ook de weg met de tram
 dan kom je weer bij een soort plantsoen
 met allemaal beelden op het gras
 weer over een weg met een tram
 en dan sta je oog in oog met een school
 met een poort waar je onderdoor kunt
 met daarachter die fontein
 die ze hebben gebouwd toen er hier in de stad olympische spelen waren
 heel lang geleden
 daar loop je naar toe
 naar die fontein
 achter die fontein is dat sportveld
 daar loop je linksom langs tot het einde
 en als je dan naar dat hoekhuis kijkt aan de overkant van de weg
 met die pizzeria eronder
 dan is het het huis op de derde etage

onder de zolder
 met aan deze kant
 een, twee, het keukenraam
 en dan nog het kleine kamertje daarachter
 vier ramen
 het eerste raam is geloof ik een soort erker
 dat is de woonkamer
 dus eigenlijk alsmar recht door en dan één keer linksaf
 en dan weer recht door blijven lopen

EEN GEIT hoe is het feest

ZUS ken je die mop van die geit

EEN GEIT welke

ZUS sam en saar gaan naar de rebbe
 en verhalen over hun ellende
 zes drukke kinderen in een veel te klein huis
 weinig geld
 veel spanningen
 enzovoorts
 en dat die rebbe dan zegt:
 'neem een geit'
 en sam en saar doen dat dan
 maar na een paar weken komen ze terug bij de rebbe
 lijkeleek gespannen en magerder dan mager
 ziek van ellende dus
 de geit neemt namelijk nogal wat ruimte in
 stinkt
 vreet
 scheid
 maakt ze het slapen onmogelijk
 enzovoorts enzovoorts
 dan zegt de rebbe:
 'doe de geit de deur uit'
 al na enkele dagen komen sam en saar terug
 opgewekt en vol goede moed
 het leven is zo heerlijk sinds de geit de deur uit is
 ze hebben weer ruimte
 er is voor iedereen meer eten
 de stank is weg
 en ze slapen geweldig
 enzovoort enzovoort

EEN GEIT	nee	EEN GEIT	volgens de doktoren had ik allang onder de zooien moeten liggen ik heb mezelf al jaren overleefd 's avonds na het nieuws van acht uur sleep ik mijn gebeente onder luid gekreun naar mijn nest en 's morgens ontdooi ik met het gevoel uit mijn graf te zijn opgestaan
ZUS	zo is mijn feest	HET VARKEN	doodsangst kan alleen worden opgeheven door de dood
DE OLIFANT	uiteindelijk is alles tot mislukking gedoemd alles eindigt op het kerkhof wat je ook doet en om catastrofes hoef je je eigenlijk niet druk te maken die komen toch wel	HET GILAAPJE	geen dood in mijn huis mijn moeder bijvoorbeeld nooit ziek nooit naar een dokter één keer slechts één keer op aandringen van derden ging ze naar de dokter een fataal bezoek en ze werd direct doorgestuurd naar het ziekenhuis binnen een week was ze dood morsdood
HET GILAAPJE	net als geluk gelukkig	DE DUIF	ik voel me juist nergens zo gezond als in het ziekenhuis
HET VARKEN	de gedachte aan de dood maakt ons bestaan toch volkomen belachelijk	HET GILAAPJE	ja jij
HET GILAAPJE	maar bij mij gaat niks dood nooit bij mij in huis is dood verboden <i>[een geit voegt zich bij de groep de vlieg voegt zich er ook ijlings bij]</i>	EEN VLIEG	dood is toch vooral interessant om over te schrijven als dramatisch effect of griezelement of om harteloosheid aan te tonen
DE DUIF	goh	DE OLIFANT	sterven is toch even normaal als een broodje gaan eten
HET GILAAPJE	en wie niet wil luisteren die vertrekt maar <i>[het hert gaat af]</i>	EEN HAGEDIS	'dood is maar een woord voor als niemand je ziet en niemand je hoort' dat staat in een kinderboek ik vind dat wel mooi
HET VARKEN	zeg mens en je zegt gebrek ellende verdriet kwellling zeg mens en je zegt dood	EEN VLIEG	je dood vervelen wist je dat het kon letterlijk het kan het bestaat ik hoorde van iemand die dood is gegaan van verveling
HET GILAAPJE	één keer één keer heeft een vlieg bij mij geprobeerd dood te gaan zo zoemend bij het raam nou die heb ik dus gewoon zoemend en al naar buiten gegooid hup het raam uit		

	doodsoorzaak: verveling		voor ik koud en stijf zou zijn ik kon dus nog wat doen
DE BEER	zonder verveling geen vooruitgang	DE DUIF	en wat deed je in die paar uur
DE VOS	<i>[tot de beer]</i> heb jij een sigaret voor me	EEN HAGEDIS	dat weet ik dus niet meer maar ik herinner me wel dat ik heel rustig was ik deed alles ook heel vertraagd alsof ik zou breken als ik versnelde of dat de tijd dan sneller ging
DE BEER	ik rook niet meer	DE OLIFANT	en als je niet meer wilt of kunt hou je er gewoon mee op dat is er zo fijn van dat langzaam wegzeuren daar doe ik niet aan daar ga ik niet aan doen het is alleen de vraag waarmee geen weldadigheidsellende voor mij geen weldadigheidsellendingen in mijn huis weezinwekkend dat wekt toch je weezin weldadigheidsellendingen weezinwekkend weezin weer zin zin opwekkend nee dat ontnemt je de zin elke zin elke zinsnede zoiets ontnemt je elke lust lustmoordenaars dat zijn het weldadigheidsellendingen zijn lustmoordenaars geweldadigheidsellendingen en niet geweldige-daden-ellendingen zelf verstoken van enige zin enige lust lustelozen allemaal lustelozen van de gewone EHBOer tot en met weet-ik-veel-wie allemaal 'liefdadigheid is weldadigheid'
DE VOS	rook jij niet meer		
DE BEER	dat weet je toch wel		
DE VOS	als je stopt moet ik het weten als je weer begint moet ik het vergeten		
EEN GEIT	en dan niet begraven willen worden omdat de wormen je hoofd leeg eten wormen zijn heel nuttig zonder wormen verrekten we van de honger ze hebben een belangrijke functie voor het natuurlijk evenwicht men is bang hè ze zijn bang ontzettend bang zijn er voortdurend mee bezig wat een ellendige tijdsverkwisting		
HET GILAAPJE	als de dood er is ben ik er niet en als ik er ben is de dood er niet zo was het toch zo is het toch		
DE OLIFANT	voor mensen kun je bang zijn omdat ze zijn zoals ze zijn maar voor de dood nee		
EEN HAGEDIS	sterven is gewoon een vorm van verhuizen je gaat gewoon wat kleiner wonen ik droomde pas dat ik wist dat ik over een paar uur dood zou zijn eigenlijk was ik al dood maar het duurde nog een paar uur		

	wordt er gezegd maar ze hebben het over zichzelf over niemand anders dan zichzelf zij zijn de werkelijke hulpbehoevenden lustbehoevenden daar wordt natuurlijk over gezwezen daar is het zwijgen voor uitgevonden ze zwijgen om te verbergen en ze zwijgen omdat ze niets te zeggen hebben niets te verbergen hebben en ondertussen leuteren ze maar door	HET VARKEN	niemand kan toch schadeloos worden gesteld vanwege het feit dat hij niet geaborteerd is dat gaat toch te ver
		EEN VLIEG	als ik ouder was van een gehandicapt kind zou ik me persoonlijk geschoffeerd voelen alsof ik dus abortus had moeten plegen
		EEN HAGEDIS	plegen
		EEN VLIEG	ja dan kun je wel van plegen spreken toch
HET GILAAPJE	<i>[over olifant tegen de hagedis]</i> die is vroeger een tijd schaapherder geweest vandaar dat gekanker beh beh beh meh meh meh dat is het enige wat hij hoorde daarmee zat z'n hoofd vol toen ie z'n filosofische berg afkwam beh beh beh meh meh meh <i>[de hagedis krijgt een hoestbui]</i>		[...]
		EEN VLIEG	weet je waar het idee van de vampier vandaan komt dat ontstond in de tijd van de pest en de cholera
		EEN HAGEDIS	excuses excuseer
			<i>[de hagedis verlaat ontredderd de groep mensen]</i>
		HET VARKEN	en tbc en kanker
DE BEER	zolang je jezelf nog niet ombrengt heb je nog hoop	EEN VLIEG	toen dat nog ziektes waren waarvan de oorzaken onbekend waren de mensen zagen bleekheid gewichtsverlies het ophoesten van bloed en dachten- nou en voeg daar nog eens de gevallen van te vroeg uitgevoerde begrafenissen aan toe en het geloof in ondode lijkenvreter en bloedzuigers is helemaal zo raar nog niet
HET GILAAPJE	en hoop doet leven		
HET VARKEN	tegenwoordig gaan mensen een paar keer dood voor ze echt dood mogen gaan in zo'n post-moderne-zieken-huis-fabriek		
EEN VLIEG	ken je de affaire perruche een gehandicapte jongen eiste schadevergoeding vanwege het feit dat hij geboren was en kreeg smartegeld hij was namelijk geboren nadat een arts de rode hond niet had opgemerkt die zijn moeder tijdens de zwangerschap had opgelopen perruche eiste schadevergoeding omdat zijn moeder toen niet een abortus heeft kunnen overwegen	HET VARKEN	'undeads that have filled us in horror'
		EEN VLIEG	hebben jullie ook gehoord hoe het zit met- <i>[wil weer met een nieuw verhaal komen maar wordt onderbroken door de olifant]</i>

DE OLIFANT enzovoort
 enzovoort

*[definitieve stilte
 vlieg af]*

DE OLIFANT exit stigmamaker
 dat zijn ze toch allemaal
 die engerds van de krant
 voeren en voeren
 en ondertussen maar loeren en loeren
 persmusketen
 als ze je eens een keer hebben horen zeggen
 'het rundvlees is niet lekker'
 dan zullen ze altijd blijven beweren
 'dat is die man of vrouw die niet van rundvlees houdt'
 je leven lang
 terwijl je misschien vanaf dat moment
 alleen nog maar rundvlees eet

DE VOS *[tot de beer natuurlijk]*
 wat heeft die nou

DE BEER vraag niet naar de bekende weg

DE VOS er is niets heerlijkers
 dan vragen naar de bekende weg
 begrijp dat dan
 eindelijk eens vragen beantwoorden
 waarop je het antwoord weet
 naam
 adres
 geboren op

DE BEER zonder na te denken

DE VOS ja

DE BEER dus zonder vooruit te komen
 dat is toch stilstand
 een veilig isolement
 zoiets als de baarmoeder

DE VOS ja misschien wel
 ik heb er toch niet om gevraagd geboren te worden

EEN HAGEDIS kun je me misschien uitleggen hoe het in z'n werk gaat

ZUS pardon

EEN HAGEDIS moet ik me aan iedereen voorstellen
 krijg ik wat te drinken of mag ik het zelf pakken
 als iemand spontaan tegen je begint te praten
 terwijl je daar geen behoefte aan hebt
 hoe moet je dan reageren
 hoe kun je nou sociaal drinken
 als je daar alleen maar asociaal van wordt
 hoe moet je staan als je liever wilt zitten
 hoe voeg je je in in een gesprek
 en hoe er weer uit
 hoe
 hoe
 enzovoort
 pardon

*[de hagedis verlaat totaal ontredderd het feest]
 [garnaal op]*

DE GARNAAL ken jij hier veel mensen

ZUS niet echt

DE GARNAAL ik ook niet

ZUS ik kom niet zo vaak op dit soort feesten

DE GARNAAL nee

ZUS nee

DE GARNAAL ik ook niet
 gaat er nog iets gebeuren

ZUS *[verschrikt]*
 hoe bedoel je

DE GARNAAL wordt er nog iets overhandigd
 uitgereikt
 komt er nog een toespraak van iemand

van de schrijver zelf misschien
of anderszins een saai of brallerig praatje

ZUS *[uit de grond van haar hart]*
ik hoop het niet

DE GARNAAL weet jij om wie het gaat

ZUSnee

DE GARNAAL jammer

ZUS ...ja

DE GARNAAL *[wijst op de beer]*
dat is geloof ik de uitgever hè

ZUS dat geloof ik wel

*[ook de garnaal loopt naar de groep
loopt in z'n onhandigheid tegen de duif aan]*

DE GARNAAL pardon
sorrie
excuses
wat stom
gaat het
kan ik iets doen

DE DUIF het begint met een pijntje
stekend
of zeurend
of dof
ergens in het binnenste van lichaam of hoofd
meestal 's avonds of 's nachts
die pijn houdt aan
vraagt om aandacht
geleidelijk verschijnt de angst
het is zo'n raadselachtige rotzooi van binnen
met die verwarrende massa organen
in een ruimte die eigenlijk te klein is
opgerolde darmen als rauwe saucijsjes
de wanstaltig grote lever
nieren als overjarige kidney beans
sponzige piepende longen

het vermoeide hart
dat waarschijnlijk op het punt staat het te begeven
uiteenspattende aderen
hersenen die opeens geen bloed meer krijgen
zuurstof deficit
coma
hersendood
vegetatief bestaan

DE GARNAAL *[herkent ineens de olifant]*
hé
[probeert in gesprek te komen met de olifant]
hoe zit dat met jou
waar ben je mee bezig
...

DE DUIF de virussen nemen de macht over
kwaadaardige gezwellen groeien ongemerkt
en zaaien en zaaien

DE GARNAAL *[de olifant reageert niet
is bezig iets op te schrijven]*
wat schrijf je
...
[gaat weg om drank te halen]

DE BEER champagne

DE VOS op de gang

DE BEER glazen

DE VOS ook
hoe ga je dat doen

DE BEER laat dat maar aan mij over
hoe laat is het

DE VOS half twaalf

DE BEER heel goed

*[de garnaal komt terug
loopt bijna ZUS omver]*

DE GARNAAL	pardon sorrie excuses wat stom <i>[de garnaal komt met witte en rode wijn bij de olifant aan de olifant schrijft nog steeds]</i>		en nu is de communistische tijd volledig vernietigd je moet daar blijkbaar om de veertig jaar alles uitwissen [...] <i>[de garnaal gaat nog maar wat drank halen en komt weer terug]</i>
DE GARNAAL	wat rood of wit	DE OLIFANT	vervolgens verstom ik omdat er velen aan het woord zullen zijn ... laat me dan aarzelend heropstarten en dat hij er dan ook blijkt te zijn toch blijkt te zijn via de een of ander komt vervolgens freud aan het woord waarop ik een dialoog exterieur niet binnen kan houden waarin het lijkt of eerst wij spreken als kinderen van dezelfde vader en moeder vervolgens een ouder tegen een kind en tenslotte vader moeder dan zal ik proberen te dansen eerst met anderen dan met mezelf en dan gespiegeld met hem waarbij het lied dat gezongen wordt de inhoud samenvat van de eerste scene en als laatste geen geluid meer maar iets met boeken een mogelijk toneelstuk
HET HERT	<i>[het hert komt aangelopen met twee glazen water geeft er een aan de olifant de olifant pakt het aan en drinkt]</i> wat droom je		
DE GARNAAL	ja ja je moet je dromen najagen ik word voortdurend op m'n hielen gezeten door m'n nachtmerries		
DE OLIFANT	<i>[leest voor wat hij net geschreven heeft]</i> laat me eerst spreken me vervolgens iemand ontmoeten		
HET HERT	hoe zie je dat voor je zou ik dat kunnen zijn		
DE GARNAAL	<i>[is maar wijn gaan drinken]</i> of ik	DE GARNAAL	ik begin steeds meer te vermoeden dat het antwoord op de vraag waaruit jij bestaat een paradox is misschien zelfs een tegenstelling
DE OLIFANT	en terwijl dat- hoor ik een gesprek waar ik over na moet denken laat er dan iets gebeuren <i>[de garnaal let niet op en laat een glas stuk vallen]</i>	DE OLIFANT	een antwoord dat uit een tegenstelling bestaat is meestal zeer boeiend
DE GARNAAL	in duitsland is iets vreemds aan de gang om de veertig jaar moet je je verleden vergeten eerst moet je vader zijn verleden vergeten en nu moet het oosten zijn verleden vergeten de nazitijd is volledig vernietigd	HET HERT	eigenlijk is het geen antwoord maar een vraag
		DE GARNAAL	oftewel: jij bestaat waarschijnlijk uit 'niets' met een zekere potentie je als 'iets' voor te doen en als dit 'niets' zich als 'iets' voordoet heeft het soms ook nog een dualistisch karakter

HET HERT	dit klinkt moeilijk		<i>en gaat zitten lezen de garnaal draait zich resoluut af het hert aarzelt en loopt naar de drank]</i>
DE OLIFANT	en dat is het ook [...]	DE OLIFANT	<i>[leest voor uit een boek 'de toverberg' van thomas mann] 'een vreselijke doortrapte grap in de winter lengen de dagen en als de langste dag daar is op 21 juni het begin van de zomer gaat het alweer berg af ze worden alweer korter en het gaat op winter aan aan het begin van de winter begint de lente dus en aan het begin van de zomer begint de herfst</i>
DE GARNAAL	in den beginne was er niets met de potentie om iets te worden		
DE OLIFANT	waarom was er niets ... en hoeveel niets moet er zijn om 'iets' te kunnen worden		
HET HERT	steeds als de skinheads in leipzig willen demonstreren stelt ene dominee christian fuhrer zich te weer hij probeert ze bijvoorbeeld belachelijk te maken uit een luidspreker van een geluidswagen komt dan aanhoudend hard gelach de dominee en en z'n medestanders blazen op rolfluitjes en er worden grote zakken confetti over de kale koppen van de neonazi's uitgestrooid voor dat laatste wilden ze een helikopter inzetten maar dat hebben de autoriteiten verboden leipzig licht über den karneval in braun heette het	DE GARNAAL	dat is een citaat
		DE OLIFANT	alles is citaat
		HET GILAAPJE	bijna alles pardon
DE OLIFANT	dominee christian fuhrer met zo'n naam moet hij wel	DE OLIFANT	vervolg de hele tijd uitzicht op iets op wat alweer een keerpunt is keerpunt in de kringloop louder afmetingsloze keerpunten dat is toch misselijkmakend
HET HERT	'we moeten morgen lachen' zegt hij 'opdat ons overmorgen het lachen niet vergaat'		
DE GARNAAL	sommigen groeien uit tot iets anderen tot niets iets niets dat is wat er is dat is alles	DE GARNAAL	misselijkmakend
		DE OLIFANT	de eeuwigheid betekent niet 'rechtdoor' maar 'in de rondte' <i>[legt het boek neer]</i> mijn hoofd denkt in cirkels omdat ik een rond hoofd heb denk ik als het te rechtlijnig wordt het denken wordt het tijdig gedwongen een bocht te maken
DE OLIFANT	<i>[tot de garnaal] lachen kan geen kwaad [de olifant doet een poging tot dansen maar dat lukt niet erg pakt een boek</i>		

	een andere richting in te slaan heerlijk [oneindig] onophoudelijk zonder zin zonder doel rond en rond en rond like a ballerina well you should have seen her like a ballerina and round and round and round she goes round and round and round she goes		helemaal niet
DE GARNAAL	alles is zinloos denken is zinloos doen is zinloos spreken is zinloos	DE GARNAAL	bevalt de handeling ramen open ramen dicht het meest open en sluit open en sluit tot in het oneindige maar is geld tellen u liever daar het een veiliger gevoel geeft en veilig voelt goed tel tel tel sta elke ochtend om zes uur op als u dat belieft ga elke avond om tien uur naar bed doe wat u niet laten kunt dat het leven zinloos is is misschien de kern maar tegelijkertijd heeft het er ook weer helemaal niets mee te maken niets als in niets nada niente nul zero
HET GILAAPJE	wat je ondertussen zegt struikelend over woorden je nek brekend over de verkeerde woorden is nooit wat je bedoelt wat je wilt je zoekt naar woorden maar vinden doe je ze niet vinden doe je ze nooit		<i>[garnaal zoent iemand en gaat af]</i>
DE GARNAAL	alles alles is zinloos en dat is heerlijk het gaat er om dat zinloze te kiezen dat het meest bevalt 'toegestaan is wat bevalt' niet wat past	EEN GEIT	maak je toch geen illusies over het leven veel tarra tarra veel afval veel routine dingen rekeningen openmaken en denken: verrek die heb ik toch al betaald zoeken naar die dikke bril waarmee je zo'n griezelfilm kan binnenstappen praten met de hond enzovoort enzovoort kwalitatief stelt mijn bestaan weinig voor mieren en vliegen doen nuttigere dingen dan ik maar ja wie is er nou geïntresseerd in het gemekker van een oude geit
HET GILAAPJE	de vreesaanjagende eeuwenoude zeurende geurende structuren de verafschuwde structuren bevestigen en in stand houden dat is precies het enige wat we kunnen dat is precies het enige wat past niet wat bevalt want bevallen doet het niet	HET GILAAPJE	was er maar een verlossend woord

	was er maar-	EEN GEIT	nee het wordt alleen maar meer bijvoorbeeld als een groente die je gekocht hebt die je niet zo aangenaam vindt hoe langer je die in de ijskast laat liggen hoe rotter hij wordt des te meer het gaat stinken met rotte ervaringen gaat dat net zo
DE OLIFANT	het verlossende woord dat bestaat toch niet wat is dat dan ja of nee of ik hou van jou of einde doek the end en ze leefden nog lang en gelukkig wat zou dat dan in godsnaam moeten zijn als woorden toch eens konden verlossen wat heerlijk zou dat zijn simpel één woord en hup verlost	HET GILAAPJE	rotte ervaringen moet je in de prullenbak gooien zo snel mogelijk hoe eerder hoe beter hoe langer je ze bewaart hoe meer ze gaan stinken
EEN GEIT	kijk je maakt iets mee en dat ervaar je bijvoorbeeld als prettig nu maar later in een herinnering wordt dat alleen maar meer meer prettig meer rottig meer paniek meer overwinning terwijl je er niet aan denkt groeit dat allemaal door sommige dingen sterven een vroegtijdige dood maar dat wat sterk genoeg is groeit maar en groeit maar en groeit maar net zoiets als je nagels die zelfs nog na je dood doorgroeien herinneringen woekeren en woekeren dat zit daar stiekem in je hoofd of waar dan ook te woekeren	DE BEER	en met met goede herinneringen is het zoiets als met wijn hoe langer je ze laat liggen hoe lekkerder ze worden <i>[de beer kijkt op z'n horloge kijkt zoekend rond naar ZUS]</i>
		EEN GEIT	precies
		HET GILAAPJE	ach herinneringen herinneringen altijd maar herinneringen je kunt je wel van alles herinneren iedereen herinnert zich maar van alles en precies zoals het hem uitkomt
		DE DUIF	heb je er soms last van
		DE BEER	<i>[tegen de vos]</i> waar <i>[vos haalt schouders op en gaat op aandringen van de beer op zoek naar ZUS]</i>
DE DUIF	het lijkt wel- [kanker]	HET GILAAPJE	ja ja mij hindert het dat er herinneringen zijn weg er mee hup
EEN GEIT	wat je achteraf ervaart is toch allemaal extra		
DE BEER	het is net als met antiek kopen het wordt alleen maar meer waard	DE DUIF	weet je ik breng zo vaak m'n geheugen in verlegenheid

	zo weinig als ik me herinner ooit wist ik het maar nu- daar schaam ik me dan voor m'n geheugen verdient beter	DE VOS	nee
DE VOS	<i>[komt terug]</i> nergens	HET HERT	londen
DE BEER	hoe kan dat nou	DE DUIF	nee
DE VOS	iemand heeft haar misschien naar buiten zien gaan	DE BEER	dat kan toch niet
DE BEER	misschien misschien <i>[vos zoekt weer verder]</i>	HET HERT	new-
HET HERT	ik heb vrij lang piano gespeeld weet je klassiek ik was heel goed tot ik een jaar of dertien werd toen ontdekte ik toen ontdekte ik het masturberen echt vanaf dat moment werd ik volstrekt door sex geobsedeerd nog steeds trouwens maar ik weet mijn tijd beter in te delen	DE DUIF	nee waarin dat dubbele feest
DE DUIF	<i>[tegen het hert]</i> dat feest dat niet doorging dat enorme feest jaren voorbereiding met fantastische uitweidingen waar was dat ook al weer	DE OLIFANT	wenen
DE BEER	<i>[tegen de vos die voorbij komt]</i> misschien op de w.c.	DE DUIF	nee jawel het was wenen
DE VOS	nee	DE OLIFANT	ja
HET HERT	parijs	DE DUIF	maar waarin
DE BEER	en boven	HET HERT	in wenen toch
DE DUIF	nee	DE DUIF	neehee welk boek
		HET HERT	boek
		DE DUIF	in welk boek
		HET HERT	oh in welk boek
		DE DUIF	ja dat feest wat niet doorging jarenlange voorbereidingen het feest van de eeuw van de wereld
		HET GILAAPJE	en het speelt in wenen
		DE DUIF	aan het begin van de eeuw

EEN GEIT	en het ging niet door	HET GILAAPJE	dan zou ik-
DE DUIF	nee de vorige inmiddels er kwam geloof ik een oorlog tussen	DE OLIFANT	musil
DE BEER	het is bijna twaalf uur de pers kan elk moment komen	DE DUIF	mannohneeigenschappen
HET HERT	dat moet de eerste wereldoorlog geweest zijn	HET HERT	natuurlijk
DE VOS	dat weet ik ook wel ik ga wel bij de deur staan	DE OLIFANT	ulrich
DE OLIFANT	ja een oorlog lukt dat wel	HET HERT	oja
HET VARKEN	een oorlog lukt alles	DE DUIF	daar doe jij mij aan denken
DE BEER	en de champagne	HET HERT	aan ulrich
DE VOS	staat al klaar	DE OLIFANT	nee aan dat feest dat niet doorging nou goed
DE BEER	maar het gaat toch niet zonder de schrijver waar zit ze <i>[de vos haalt de schouders op en gaat naar de gang]</i>	DE BEER	<i>[kijkt op z'n horloge]</i> godverdomme
DE OLIFANT	vogel	DE DUIF	wat is er aan de hand
DE DUIF	nee	HET GILAAPJE	wat gaat er gebeuren er gaat iets gebeuren volgens mij <i>[het geluid van vallend glas de vos komt op met stukke champagneflessen en glazen]</i>
HET VARKEN	broch	DE OLIFANT	volgens mij is er al iets gebeurd
DE DUIF	nee	HET GILAAPJE	dus toch
EEN GEIT	canetti	HET HERT	zie je nou wel ik wist het wel
DE DUIF	nee	DE BEER	godverdomme mag ik eens een prijs uitreiken een prijs een echte prijs niet zomaar een prijs een prijs met allure met sjeu stel je voor
HET GILAAPJE	kraus die schreef over de oorlog hoe heet het ook al weer bedoel je dat		
DE DUIF	neehee		

nog voor het boek de verkoop in gaat
 heeft het al een prijs
 de prijs
 dat verkoopt natuurlijk als een tiet
 mag ik eens een prijs uitreiken
 smeert de schrijver 'm
 wel een prijs
 geen schrijver
 wel een uitgever
 wel een boek
 maar geen schrijver
 heb je geen prijs
 zwermen de schrijvers als vliegen om je heen
 je worstelt je door boeken op zoek naar een prijsdier
 vind je uiteindelijk een kans
 je grijpt hem
 met beide handen
 met alle risico's van dien
 en met alle tact die je bezit
 maar je grijpt mis als de schrijver er niet is
 zo eentje die het vertikt om te komen
 om dat in ontvangst te nemen waardoor wij allebei-
 zonder de nodige prijzen
 zonder de nodige prijsdieren
 kan een uitgever tegenwoordig niet meer overleven
 zonder prijzen pers en reklame redt een boek het niet
 redt geen schrijver het
 wat een arrogantie
 te schuw
 te lui
 te laks
 zit zich natuurlijk alweer ergens ergerlijk af te zonderen
 alleen met pen op papier
 in plaats van hier
 het ware feest
 prijzen pers en personen
 champagne
 kaviaar desnoods
 zalm
 maar nee
 de schrijver is pleitte
 ik pleit en pleit
 en zij gaat er vandoor
 wat een feest
 wat een prijs

DE BEER

DE VOS

DE BEER

wat een pech

*[de klok ergens slaat twaalf
 ook wat horloges piepen
 en er wordt gebeld]*

daar is ze

dat is de pers

ach onzin
 ijdele hoop
 het feest is naar de filistijnen
 de prijs door m'n neus geboord
 het was hoe dan ook misgelopen
 bij mij loopt zoiets toch altijd hoe dan ook mis

*[de bel gaat
 luid , duidelijk en dringend]*

3e BEDRIJF.

*na het feest
zus komt binnen
verwacht dat iedereen het feest heeft verlaten
maar temidden van de feestshade
zit BROER met koffers en champagne*

BROER

de meeste mensen die ik ken
hebben veel enkele sokken
ik niet
ik heb geen alleenstaande sokken
als ik ze uittrek
rol ik ze onmiddelijk samen tot een bal
en doe ze in de wasmand
het is onzin om te zeggen dat je altijd enkele sokken hebt
onnodig
onterecht
ontoelaatbaar en onwaar
en waar is die andere sok dan gebleven
opgegeten

[broer schenkt iets te drinken in voor beiden]

BROER

waar anderen bedrukt en gekweld raken
word ik gestimuleerd
waar anderen al hun energie besteden aan jammeren en klagen
en er zelfs soms aan bezwijken
zet ik blijmoedig mijn schouder onder problemen
van welke aard dan ook
als familie kom je in aanmerking voor het plaatsvervaardersschap
dat ik niet weet waarvoor
voor welk boek
welke titel
dat ik niet weet welke prijs
of ik als familie in het boek genoemd word
belachelijk gemaakt
vernietigd
of volledig genegeerd
dat doet er niet toe
niets doet er toe
het label familie voldoet

fout of goed
familie voldoet

[ZUS loopt door het huis om te zien of er nog gasten zijn]

ZUS

de ene sok doet zich voor als de andere
daarom lijkt er nog maar één te zijn
maar het zijn er natuurlijk gewoon twee

BROER

ze lijken teveel op elkaar
dat scheidt verwarring

ZUS

ze doen zich voor als elkaar/ze geven zich uit voor elkaar
dat scheidt de verwarring

BROER

wie wordt gedreven tot activiteit
door de strijd om het bestaan
heeft energie
en dat het hier de strijd om het bestaan betreft moge wel duidelijk zijn

ZUS

ik ga naar bed

BROER

eerst dacht ik dat het huis verkocht was
als in een droom
een nachtmerrie
in andere handen was overgegaan
nu definitief
ons huis verkwanseld
onteigend
vol met feestende beesten

ZUS

[mompelt]
was het maar waar

BROER

dat gaat toch tegen alles in
affreus
en waar is het verantwoordelijke familielid

het nog enig levende andere familielid
waar is het prijsdier
waar
weg
onvindbaar

ZUS
ontvreemd
ontheemd
onthuisd
jij hoort hier niet te zijn

[zus loopt weg om een tandenborstel te halen]

BROER
maar ik pak aan
zit niet bij de pakken neer
geef niet op
nooit
maar ik moet mezelf wel aan het werk houden
anders gaat het mis
veel eerder dan verwacht stond ik aan de verkeerde kant van de deur
als enige vertegenwoordiger van het huis
zo bleek
maar
geen sleutel
dus geen goede kant
gelukkig de bel

ZUS
geen sleutel
jij

BROER
foetsie
weg
en jij ook
ook jij stond niet aan de goede kant
en die gast die mijn deur voor mij opent
de gast die aan zijn verkeerde kant stond
opent op mijn bellen mijn deur
van binnenuit
dat is toch volstrekt de omgekeerde wereld
als de aarde om de zon draait
waarom lijkt het dan alsof de zon om de aarde draait

ZUS
een kwestie van referentie
aan welke kant van de drempel bevind je je
wil je je bevinden

BROER
maar waarom is ons referentiepunt dan zo
dat we de werkelijkheid omgekeerd waarnemen
waarom nemen wij in godsnaam de werkelijkheid omgekeerd waar
er zouden brillen uitgevonden moeten worden die dat beeld weer keren
zoals de camera obscura gecorrigeerd wordt in elk modern fototoestel
de situatie zoals hij is wordt gewoon gevonden
de situatie zoals hij zichtbaar is
de zon draait om de aarde
en een gast opent de deur van mijn eigen huis

ZUS
huis huis
de fundamenten zijn rot
de zolder is het dak geworden
een feest is onderhoudend
het huis niet
een vergiet zonder pootjes
met twee mieren er in
de kolonie is allang vertrokken
vergaan
maar deze twee mieren rennen rond als kippen zonder kop
als poezen zonder staart
als giraffen zonder nek
[als olifanten zonder slurf]
meer is het niet
af en toe schuift er eens een muur van hier naar daar

[broer staat plotseling op en begint te vegeen]

ZUS
[gaat gewoon door]
omdat de keuken groter
of juist kleiner moet
omdat de grote ruimte voor moet
en dan weer juist achter
dat slapen boven te afgelegen is
of beneden te druk
dat alles gedeeld

of juist alles gescheiden
er wordt geschoven met muren
maar de feiten blijven dezelfde
het dak blijft lek
en de fundamenten rot

BROER
het huis is onwillig
het wil niet
het weigert mee te werken

ZUS
[het huis doet iets]
een dak dat geen dak wil zijn
het huis heeft het feitelijk al decennia geleden opgegeven
scharnieren die steunen en kreunen
spijkers die zich doodroesten
kalk dat zich ontkalkt
steen ontdoet zich geniepig stiekem van z'n voegen
deurknoppen die weigeren je binnen te laten
het antieke riool zit het tot hier
en de fundamenten willen ook wel eens gedragen worden
een feest kan onderhoudend zijn
het huis kent het woord onderhouden allang niet meer
welterusten

BROER
'u bent de gast
mijn ongenode gast'
zei ik aan de deur tegen de gast
die me vreemd aankeek
die me aankeek alsof ik -
gasten
er waren er immers meer
veel meer
ik maak mij bekend
[als broer, als broer van, zoon, kleinzoon]
en wordt direct middelpunt
als plaatsvervanger
'plaatsvervanger waarvan' vraag ik nog
'van wie'
'van wat'
'waarvoor'
'ik vervang geen plaatsen
ik ben

één plaats voldoet
voldoet ruimschoots'
'plaatsvervanger van het prijsdier' zei men
nu het schrijfmormel ons op het hoogtepunt heeft verlaten
verlegen met de prijs natuurlijk
en met de uitgenodigde persmuskieten
en theaterbeesten

ZUS
kantoormuizen
archiefmollen
papagaai politici
zoiets hebben wij toch geweigerd

BROER
zangvogels
leeswormen
bouwratten

ZUS
zoiets aannemen zou zijn als jezelf compromitteren
aannee ten alle tijde geweigerd

BROER
de speech begon
geen houden meer aan
alle blikken op mij
champagne applaus pers foto's
en beng
daar stond ik met de prijs in m'n handen

BROER
'namens mijn zuster'
zei ik
'namens mijn helaas
plotseling afwezige zuster
dank ik u allen zeer
namens onze familie
namens ons huis
namens-'

ZUS
hou daar mee op

[BROER gaat door met schoonmaken]

BROER

[doet er nog een schepje bovenop]

'met graagte neem ik

als plaatsvervanger

voor mijn zuster

die ik mijn hele leven van nabij heb mede gemaakt

als plaatsvervanger

neem ik met veel plezier

deze prijs

of welke prijs dan ook

in ontvangst'

[ZUS gooit een asbak leeg op de grond waar net geveegd is]

BROER

'of wat dan ook

waarvoor

waarover

waardoor

maakt niet uit

doet er niet toe

met graagte'

ZUS

jij bent geen plaatsvervanger

je bent gewoon je vreselijke zelf

net zoals ik mijn vreselijke zelf ben

jij bent mijn plaatsvervanger niet

nooit

wanneer stop je nou eens met dat te vergeten

ik ben ik

BROER

en wij zijn wij

ZUS

nee

nee

jij bent jij

BROER

en wij zijn onze vreselijke wij

ZUS

ja

nee

neeeeeeee

er kan hier niet gesjacherd worden

hou daar godverdomme mee op

BROER

maar jij

ZUS

ik mij

jij jou

is dat nou zo moeilijk

ik mij

jij jou

jezus wat mis ik jopie

BROER

over wij gesproken

[...]

ZUS

dat prijzen van die prijzen is hoogst onprijzenswaardig

een prijs betekent nog altijd 'wat men voor iets betalen moet'

misvormd cynisch beestachtig wreed mecenisme

niet steunen maar uitspelen zo luidt het devies

heeft meer amusementswaarde

de gehele mensheid geniet er van

het aantal prijzen neemt toe en toe

nog even en er zijn meer prijzen dan makers

meer dan een prijsdier ben je niet

meer dan amusementswaarde heeft het niet

BROER

de eer

het geld

kwaliteitsgarantie

de smaak van de overwinning

de vrijkomende adrenaline

de goodwill bij de uitgever

de totale bevrediging

ik kan mij me dat wel voorstellen

ZUS

de totale vernedering
jij kunt je helemaal niks voorstellen
dat is jouw probleem
de bevrediging zit in het maken
niet in supportersgeruis
voorstellingsproblemen
een overdosis aan voorstellingsproblemen
een voorstellingslacune
daar word ik de godsganzeavond al mee geconfronteerd
daar word ik mijn godsganze leven mee overstelpt
oppervlaktespuit
hersendode lichamen
uit op directe fysieke harde overduidelijke prikkels
over overduidelijk
bij gebrek aan voorstellingsvermogen

DE BROER

een aardig iemand die uitgever
helemaal geen uitgever uitgever
niet onwillig onze familiekroniek te lezen
en naar grote waarschijnlijkheid uit te geven
hij complimenteerde ons met het huis
het feest
de eer
sympathiek persoon
slechte champagne
maar sympathiek persoon
daar heb je er niet veel van
van sympathieke personen

ZUS

het is mijn feest
mijn troep
mijn prijs
mijn mislukking
en mijn mislukking gaat nu niet binnen een paar uur jouw succes worden
kutfeest
kut-nu
waarom leven we eigenlijk in het nu
het nu meet zich onnoemlijk veel pretenties aan
het nu is toch alleen maar een scharniermoment
tussen het verleden en de toekomst
zoals deze scharnier de deur helpt
van open naar dicht
en van dicht naar open

wat doen we hier in feite
klote-kut-nu
klote-kut-niemandsland

BROER

ach jouw eeuwige gevecht tegen de 'onterechte dictatuur van het heden'
hou daar toch eens mee op
dit is wat we hebben
dit is wat er is

ZUS

wat verwachtte ik dan in hemelsnaam
dat het huis zich zou draaien
kantelen
voor eeuwig transformeren

*[zus kijkt rond
er valt spontaan iets op de grond
stuk]*

ZUS

ik zou als herboren uit deze feestellende
deze familie-ellende herrijzen
me ontdoen van dat oerkorset
zelfs het huis zou herboren worden
wel lekkend
maar vrolijk lekkend
niet zeurderig
de portretten prettig beneveld door de lucht van alcohol
tevreden volle borden
opgewekt gebruikte glazen
de meubels door elkaar geschud
in nieuw perspectief
veranderd
gewijzigd
dat het huis spontaan zijn deuren opende
en als er één huis opent volgen er meer
een polonaise van huizen feestend door de straten
lallende lanen
kotsende parken
een beschonken stad
een lucide ongekrompen geëxalteerd land
een hemelse wereld

jaja

[gooit in haar enthousiasme van alles om

en veroorzaakt zo een nog grotere puinhoop]

het boek is klaar
maar het feest levert niets op
min op min op min
ik voel me als in zo'n stilstaande trein
op het station
je denkt dat je rijdt
omdat als je naar buiten kijkt
je een andere stilstaande trein ziet
vanuit jou rijdende trein
'gelukkig' denk je nog
'wij rijden al'
maar wat blijkt
die andere trein rijdt
je omgeving rijdt
alles rijdt
en jij staat stil
kwestie van perspectief toch
maar stil sta ik
geen beweging in te krijgen
mijn hele omgeving rijdt
vertrekt
gaat
beweegt
en ik sta stil

[...]

ZUS

het had een mogelijkheid kunnen zijn
en elke mogelijkheid is er een
het aftasten van de vele schijnbare mogelijkheden
ogenschijnlijke zekerheden

BROER

weg met de twijfel

ZUS

twijfel is een actieve vorm van denken
ik twijfel dus ik ben
hoe zit dat met konijnen
als zij twijfelen
denken ze dan ook
ik twijfel me suf
ik denk me stijf

het huis blijft het huis
ik blijf ik
en jij blijft jij

BROER

ja wij blijven wij

ZUS

leeg en chaotisch tegelijk

[...]

BROER

ons huis vol met monden
stinkende
blatende
feestende
vreemde
onbekende monden

ZUS

niet het hart
niet de hersens
maar de mond
de mond is het centrale orgaan van de mens

BROER

een uitgever die stotterend een speech houdt
persmusketen die zich overal mee bemoeien
fotograferen
overal waar ik kijk flessen
familieglazen in handen van vreemden
schalen vol aangevrotten pasta

ZUS

alles voor de mond
de mond regeert

BROER EN ZUS

de veeleisende dictatuur van de mond

ZUS

deel een
twee
en drie

de mond de mond de mond

BROER

niet ons huis
poedelnaakte tafels
constellaties van stoelen
die meer in werkelijk gesprek met elkaar leken
dan de diegene die er op zaten

ZUS

eten
drinken
kletsen
roken

BROER EN ZUS

malen malen malen

ZUS

maakt niet uit wat
pasta
ideeën
beelden
gevoelens
alles

BROER

bibberende muren
plafonds aan de rand van de afgrond
hout dat niet nat mag zijn
wit dat niet zwart mag zijn
zelfs de wc-

BROER EN ZUS

bah
veelvraten

ZUS

de hele avond alleen maar gaten
geen gasten
maar gaten

BROER EN ZUS

onsmakelijke geluiden
onsmakelijke bewegingen

onsmakelijk

ZUS

een huis vol gaten

BROER

bewegende gaten

BROER EN ZUS

bah

[...]

ZUS

hoor
het bed roept
ik kom
ik kom eindelijk

BROER

opruimen
we moeten eerst opruimen
zo kan er niet geslapen worden
opruimen eerst
anders wordt het huis boos

ZUS

nu slapen
morgen verhuizen
ver ver weg

BROER

nee niet slapen nu
zelfs niet denken aan slapen
eerst de orde herstellen
dan niet verhuizen
nooit verhuizen
geen bluf
geen smoesjes
kom op
jouw feest
jouw troep
jouw mislukking

ZUS

jij had hier niet zullen zijn
als jij zo nodig plaatsvervanger wilt zijn
ga je gang
aju

*[vlak voor zus de ruimte wil verlaten
valt een enorm stuk plafond naar beneden
vlak voor haar voeten
net niet verplettert]*

ZUS
ik wil naar bed
ik wil alleen maar naar bed godverdomme
ik wil zo vreselijk graag naar mijn bed
laat me nou
het is genoeg geweest
meer dan genoeg
ik
dat feest
jij
mijn bed is schor van het roepen
ik moet
hoor je
ik moet
ik sta niet voor mezelf in als ik nu niet
[tegen het huis]
moordenaar

BROER
hou op

ZUS
moordenaar
jij hebt geen recht
je hebt het recht niet
hou je plafond bij je
een dode was al twee teveel

BROER
hou daar mee op

ZUS
nee

BROER

jawel stop

ZUS
dat is godverdomme toch te gek voor woorden
verplettert door het huis
een baksteen op de dodelijke plek
een baksteen dwars door je fontanel
dat is toch oneerbaar
onoorbaar

BROER
daar zwijg je over

ZUS
verplettert door de tastbare resten van een niet-muur
van een muur die daar had moeten staan
maar er niet meer stond

BROER
hij stond gewoon verkeerd
dat kan je niemand verwijten
ook het huis niet

ZUS
ik stond goed
hij niet
en dit klote huis
dit brutale

BROER
we hadden een steunbalk moeten plaatsen zeiden ze
die in plaats van de muur het gewicht van het huis had kunnen dragen
maar dat hadden we niet gedaan
dat deden we nooit
en jopie is daar het slachtoffer van geworden
bij ons in de familie heeft niemand ooit de functie van een steunmuur begrepen

ZUS
hij stond verkeerd
en wij stonden goed

BROER
wij stonden toevallig goed

ZUS

je laat je godverdomme toch niet verpletteren door een muur
door een niet-muur
door een huis
een familie huis so what
familieziek
familiezwak
familiemisselijk
hoe duidelijker iets wordt
hoe afschuwelijker
[schreeuwt naar het huis]
ik laat me niet verpletteren
heb je dat begrepen
kom maar op
[begint meubels tegen muren en plafond te gooien]

BROER
jij ziet het als de wraak van het huis
voor het eeuwige gesar en gezeur
gesloop en gesjouw
maar het was gewoon toeval

ZUS
waarom zou het huis zich beter voelen dan wij
[gaat door met smijten]

BROER
wij of het huis
het huis of wij
wie heeft nou wie verpletterd
dat het jopie was was toeval
jij had daar ook kunnen staan
of ik

ZUS
rot toch op met je toeval
de belangrijke rol van het toeval
de kunst van het toeval
wat wil het toeval
en...
wat wil het toeval
het toeval wil niet
het toeval heeft niets te willen
het toeval is willoos

[ergens in het huis is een enorme klap te horen]

ergens komt weer iets naar beneden vallen]

[...]

ZUS
de prijs zou hij vriendelijk doch beslist volkomen genegeerd hebben
met vriendelijke buiging zou hij het feest verlaten hebben
ik voel me zo leeg
mag ik wat vulling

BROER
koffie

ZUS
op
natuurlijk op
zal je altijd zien

[broer zoekt naar de koffie en vindt]

BROER
er is nog

ZUS
gelukkig

BROER
ja

*[broer maakt drie kopjes koffie
zet ze op tafel
in twee schept hij suiker
in de derde niet
ze drinken samen
en zwijgen]*

-DOEK-